

M. J.

Ma postán
pénztárban
No. 24471-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop

18. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Előfizetési díjazás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és az
aradi zsidóság egyetlen naplapja.
Cikkjeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerekesztő: Dr. Mar-
ton Ernő, Admin-
istrator delegat si grant respons-
bil-Feladó igazgató: Schwartz Endre
Proprietar—Tulajdonos: Fraternitas
S.A.R.de Editura, Registrul public-
stionalilor periodice No. 43. Dos. 838-
1938. Tribunalul Cluj, Secția III.

Vasárnap, február 5.
1939—5699. Sebat 16.
XXII. évfolyam, 29. szám.

Az amerikai és európai sajtó egyöntetű megállapítása szerint:

Roosevelt sajtócáfolata nem jelenti magatartásának megváltoztatását

Pittmann szenátor nyilatkozata Roosevelttel való megbeszéléseiről

Leon Blum: „Roosevelt helyreigazítása nem megsemmisíti, hanem megerősíti doktrínáját”

Washington, február 4. (Rador.) Rooseveltnél nyilatkozata a pénteki sajtó-értekezleten még elégedetlenebbé tette az ellenzékét. Néhány szenátor a hétfői ülésen kérni fogja, hogy Roosevelt tegye közzé a szenátus katonai bizottsága legutóbbi tanácskozásainak beszámolóját, hogy meg tudják vitatni azokat a kérdéseket, amiket ellene igaztalanul felhozott vádaknak tekintenek az illető szenátorok. Politikai körökben igyekeznek megállapítani, milyen okok késztették Rooseveltet annyira kellemetlen nyilatkozatának megtételére. A többség véleménye szerint az elnök elhatározását az Egyesült Államok centrumából és nyugati részeiből érkezett jelentések siettetették, amelyekből kitűnt, hogy Roosevelt ellenfelei heves témákra készültek ellene állítólagos nyilatkozatának felhasználásával.

Feltevés szerint Rooseveltnél azt hiszi, hogy Franciaország és Anglia az Egyesült Államok „első vonalát” alkotják, ami nem jelenti azt, hogy az Egyesült Államok hadierőjükkel beavatkoznának, hanem csak annyit jelent, hogy az Egyesült Államok gazdasági térre korlátozott erőfeszítésekkel mindent elkövetnének a demokráciák megmentésére, de nem adnák fel az Egyesült Államok cselekvési függetlenségét.

Pittmann szenátor megbeszélése Roosevelttel
Washingtonból jelentik, hogy Pittmann, a szenátus külügyi bizottságának elnöke megbeszélést folytatott Roosevelttel, majd fogadta az újságírókat, akiknek a következőket jelentette ki: „Bizonyos lapok arról akarják meggyőzni a népet, hogy Roosevelt megváltoztatta politikáját. Ilyen vád nem lenne helyénvaló és az amerikai nép nem fogja magát becsapni hagyományai.

Roosevelt pénteki nyilatkozata biztonosságot nyújt afelől, hogy mi nem fogunk szövetségeket kötni.
Nincsen olyan törvény, amely megtiltaná egy idegen kormányt, hogy békeidőben bármit, tehát akár repülőgépeket vásároljon amerikai magániparosoktól. Az egyedüli dolog, — szerintem — ami elháríthatja az európai háborút és annak az Egyesült Államokra való kiterjedését, a katonai erők egyensulya lenne, amit úgy állapítanak meg, hogy az ellentmondásban lévő felek egyike se akarná magára venni a háborúcsinálás lockázatát.”

Roosevelt a külpolitikai problémák nyílt megvitatása ellen
A Havas washingtoni értesülése szerint Roosevelt sajtócáfolata nem jelenti magatartásának megváltoztatását. Roosevelt sajtónyilatkozatát fejezte ki afelett, hogy az Egyesült Államok külpolitikájának problémáit a közelgő választásokra való tekintettel megindított kampány fényében vitatják.

Roosevelt nyilatkozatával véget akart vetni a republikánus párt bizonyos tö-

rekvéseinek, amely párt a demokráciáknak nyújtott támogatásban valómi szövetséggel azonosat akartak látni a háború esetén lépne érvénybe.
Roosevelt elnök ki akarta nyilvánítani, hogy a tranzakciók egyáltalán nem korlátozzák az Egyesült Államok cselekvési szabadságát és egyidejűleg meg akarta védeni a szenátus katonai bizottsága ülésének titkos jellegét.

Newyorkból jelentik, hogy a Newyork Herald Tribune, amely elsőként leplezte le Rooseveltnél titkos nyilatkozatát, foglalkozva az elnök cáfolatával, leszegedi, hogy két szenátor továbbra is fenntartja azon állítását, miszerint Roosevelt a keddi titkos ülésen kijelentette: „Vizsgálj esetében az Egyesült Államok határai Franciaországban lennének!” A Newyork Times miután házi vizsgálatának eredményét ismerteti, fenntartja ama állítást, hogy Roosevelt az Egyesült Államok első védvonalát Franciaországba helyezte. A lap számos bizonyítékot táal olvasói elé az utóbbi három napban általa írottakról, majd így fejezi be cikkét: „Az incidens logikus következményének az kellene lennie, hogy az elnök vegye revízió alá a semlegességi törvényt, amely jelenlegi formájában továbbra is nyomást fog gyakorolni a Fehér Hátra. Ezzel biztosítani lehetne az elnöknek azt a tekintélyt, amire ilyen feladatnál szüksége van.

A francia lapok Rooseveltnél cáfolatáról
Párizsból jelentik, hogy a francia lapok Rooseveltnél cáfolatát kommentálják.
A l'Oeuvre szerint Rooseveltnél helyreigazítása semmiben sem változtatja meg igen világos politikájának alapját.
A l'Ordre rámutat arra, hogy a tegnapi cáfolat nem csökkenti az első pillanatban kiróbbant örömet.
Ami számít, az a szellem és nem a betű.

A francia baloldali fasiszta törekvéssel vádolja a kormányt Berard spanyolországi útja miatt

Bonnet állítólag rövidesen Berlinbe utazik

Párizs, február 4. A francia sajtó Berard szenátor, volt miniszter burgosi kiküldetésétől visszhangzik. A lapok megállapítják, hogy Berard útja a nemzeti Spanyolország tényleges elismerését jelenti. A Jour szerint Franco elismerése körül nagy ellentétek merültek fel a kormány kebelében. Az Epoque reméli, hogy Franciaország és Spanyolország pénzügyi és gazdasági kapcsolatának rendezése várható Berard szenátor útjától.

A baloldali sajtó rendkívül hevesen támadja Berard spanyolországi útját. Az Oeuvre szerint Bonnet és Daladier a parlament megkérdezése nélkül határozta el Berard útját, majd hozzát teszi a lap, hogy a kormány nagy léptekkel halad a fasiszmus felé és győzeles módosításokat szándékoznak eszközölni a hagyományos francia kül- és belpolitikán.

Mi megvagyunk győződve, hogy Roosevelt elnök állásfoglalása a jelen órában az egyedüli eszköz arra, hogy a diktátorok megértsék a valóságot és megakadályozzák a háborút.

A Le Populaireber Leon Blum írja: „Roosevelt elnök megállapításai emlékeztetnek arra, hogy az amerikai politika lezserelésen alapuló békét igyekszik teremteni, tehát mentesíteni az emberiséget az erőszak uralma alól. A helyreigazítás nem semmisíti meg ezt a doktrínát, hanem meg erősíti.

A „Times” Rooseveltnél cáfolatáról
Londonból jelentik, hogy Roosevelt elnök cáfolatával foglalkozva, a Times megjegyzi, hogy Roosevelt lényegében „megismételte mindazt, amit a kongresszushoz intézett üzenetében kifejtett”. Ami az amerikai közvélemény hangulatának alakulását illeti, a Times rámutat arra, hogy Roosevelt elnök ellenfeleinek távolról sem tesznek jószolgálatot az elnök-ellenes azon támadások, amelyek Rooseveltnél testi fogyatékoságaira hivatkoznak. Ezek feltétlenül vissza fognak hatni a jogosan önzetes országra, amely csak méltányolhatja a nagy bátorságot, amellyel az Egyesült Államok első polgára új erőt tudott meríteni ama bajból, amelytől szenved.

Elindult Angliába az első amerikai repülőgép-transzport

Newyorkból jelentik, hogy az Anglia által rendelt repülőgépek közül 200-at pénteken este utraindítottak az Andadia óceán járóval. A második szállítmány szombaton reggel hajózták be az „Aquitaniára”.

Mint Los Angelesből jelentik, ottani pénzügyi körök szerint az angol légügyi minisztérium a Nord American Aviation Incorporated társaságtól kétszáz legújabb típusú bombavető-repülőgépet rendelt 10 millió dollár értékben.

Calinescu a hadügyi tárca élén

Pénteken délután iktatták be a hadügyminisztérium élére Armand Calinescu helyettes miniszterelnököt és belügyminisztert. Calinescu kinevezése a hadügyminisztérium élére mély és beható kommentárookra adott alkalmat a külföldi sajtóban is, amely a hatalom kivételes összpontosulását látja az energikus belügyminiszter kezében. Hosszu évek után először kerül civil a nemzetvédelmi tárca élére. Ha ez a civil éppen Armand Calinescu, úgy a kinevezésnek nyilvánvalóan komolyabb és messzebbmenő oka és értelme volt.

A beiktatás alkalmával a lelépő Ciuperca tábornok a következő beszédet mondotta:

— A király öfelsége, a hadsereg fővezérének magas parancsára átadom a nemzetvédelmi tárcát Armand Calinescu helyettes miniszterelnöknek és értékes munkatársának, Mihail adjutáns tábornoknak. Míddőn távozom a magas bizalmi állásból, amelynek teljes erőmmel igyekeztem megfelelni, mindenekelőtt is köszönetet mondok a minisztérium vezetőinek a velem szemben tanusított bizalmukért, a támogatásért, amelyben részesítettek és a bajtársi érzéseket, amelyekkel körülvettek. Nem tartom szükségesnek, hogy bemutassam utódaimat, akiknek az ország és a trón szolgálatába állított több éves ragyogó működését, valamennyien ismerjük. Egyetlen dologra akarok rámutatni. A nagy presztizs, amelyet Calinescu helyettes miniszterelnök a kormányban élvez, a megértés, a szeretet és mondhatnám, nagylelkűség, amelyet a hadsereggel és a tisztikarral szemben mindig is tanusított, azt hiszem a legjobb kezességét képezik annak, hogy a hadsereg sérelmei, amelyek számosak, különbözők és súlyosak, talán részben orvosoltatni fognak.

A beszédre válaszolva, Calinescu a következőket mondotta:

— Tábornok ur, köszönöm a hízolgáló szavakat, amelyekkel fogadott. Hónapokon át tekintélyt parancsolóan és ügyesen vezette ezt a nehéz tárcát. Az új helyzetben a katonai karrier legmagasabb funkciójába lépett elő. Gratulálva önnek mindezért, amit eddigi tevékenységével megteremtett, a legmelegebb kívánságomat tolmácsolom önnek, hogy új megbízatásban ugyanolyan értékes szolgálatokat tegyen az országnak és a hadseregnek.

— Tábornok urak, egy civil kinevezése a hadügyminisztérium élére, a nemzetnek a hadsereggel való szolidaritását kívánja kifejezni. A helyettes miniszterelnök e tárca élén a kormány akciójának nyílt és határozott irányítását jelenti a hadsereg összes szükségleteinek kielégítésére. Mi nem készítjük elő a hadsereget agresszív célokra. Romániának sehol semmilyen követelése nincs ma; a mi nemzeti ideálunk beteljesült. Más óhajunk nincs, minthogy békében éljünk és értékesítsük gazdasági erőforrásainkat és megerősítsük a nemzetgazdaságot. Ezen a terepen szívesen bővíthetjük ki kereskedelmi kapcsolatunkat az összes államokkal, különösképpen pedig azokkal, amelyeknek gazdasági strukturája a miénket kiegészíti. Ha mégis különös figyelemmel fordulunk a hadsereg felé, ez azért történik, mert mindig abban a helyzetben kell lennünk, hogy nemzeti állagunkat megvédjük és az összes polgároknak az állandó biztonságot érzését adjuk.

— És még valami. Nekünk, románoknak, a hadsereg nemcsak erőt és védelmi eszközt jelent. Ennél sokkal többet. Régi lelki hagyományok folytán a hadsereg ná-

EBRUÁR 4
vét. Volosin és
egrendült; mind
tek az országból
omániában vásá
és földbirtokot
rchala tábornok
ta a vizsgálatot
szág
a oszt-
határozata
francia kama
n vita nélkül
ező határozati
pélyesen kife-
Franciaország
pirodalom bár-
na alá helyez-
elő alatt élő
ország szuveré
n adható át
osztható ketté.
ítások
ar zsidó-
n
sti Újság jelen-
elnök a képvisel-
entek délutáni
sításokra, ame-
a zsidótörvény-
hajlandó hozzá-
javaslat benyuj-
ványt tett. Az
atlanszerzési jo-
zsidó frontarcó-
elismerését cé-
li szerepét illeti.
kezelések ellen
sokát a magyar
ok. Ezzel szem-
nek fel a javas-
arra, hogy a
sőkentsék. Vá-
az a zsidó lesz,
gy elődei már
erületén élték.
ama a jelenlegi-
apad le.
annak meg-
is, hogy ki te-
erint keresztény
kötött vegyes-
szűléivel együtt
tény hitre tért.
er, aki nemzsidó-
rt át a kereszt-
sak 1938 január
a londoni
ulon
ldalatti vasutak
obbanás történt.
n bőröndben el-
bombával kö-
osan megsértült.
zetülés
szinok
rchala tábornok
ivatalát. A Vo-
bornok vissza-
tett. A cson
agitáció ismét
rán milícia tag-
viselőket, akik-
tségszűkre, fegy-
tek rájuk. Az
sebesültje volt.
az ostromállá-
Lapkiadó R. T.
on L. Pop 10.
MAT

Kérjen mindenütt ADY 101-es harisnyát 79 lejért!

lunk a nemzeti büszkeséget testesíti meg. Feltették önk valaha is a kérdést, miért öleli körül nálunk a nép oly meleg pillantásokkal a katonasztagokat, amelyekkel találkozunk? Gondoltak-e arra, hogy milyen meghatodottság van e nép lelkében, valahányszor e hadsereggel találja magát szemben? Miért van mindez? Azért, mert az egész nép önmagát találja meg a hadseregben és mindazt, ami csak jó benne.

Szeretném, ha minden katona tudatában világosan élne hivatásának tiszta képe. Talán a katonacsatlád sarja beszél most önhöz, az az ember, aki egész életét katonacsatládban töltötte el. Van azonban egy objektív meggyőződés is. Mindig a legjobb véleménnyel voltam a román tisztről. Azt hiszem, hogy az összes foglalkozási ágak közül ez van a leginkább meg alapozva. A mi tisztünk hosszú felkészülés eredménye: tisztí is a, gyakorlati iskola, háborus iskola, parancsnok-kiképzés, vizsgák csaknem minden rangfokozat előtt. Nincs foglalkozás, amelyben az ember verifikálása gyakrabban történne és a karrier legvégső fokáig. Ezért büszkén mondhatom, hogy a román tiszti intelligenciája és alapos technikai felkészültsége révén rivalizálhat bármely külföldi hadsereg tisztjével.

Azt szeretném, uraim, ha a hadseregünkben világosan élne értékének és hivatásának tudata. A háború szelleme ennélfogva mindig kifogástalan kell hogy legyen. El fogok minden követni, hogy kiküszöböljem mindezt, ami a hadsereg szellemét érintheti. Minek lehetne erre káros befolyása? Mindezekelőtt is a tiszt is ember, akinek gondjai és szükségletei vannak. Nem különböznek tehát, hogy egy tiszt, miután egész napon át nehéz munkát végzett a kaszárnyában, nyugodtan térhessen haza otthonába, családjá körébe, létfenntartási gondok nélkül. Közlebről akarok a kérdésnek ezen oldalával foglalkozni. Igyekeznék fogok likvidálni azokat a terheket, amelyek a tiszt fizetésekre nehezítenek. Minden lehető el fogok követni, még a mai nehéz helyzetben is, hogy megkönnyítsük a tiszt helyzetét. Az új költségvetés összeállítása alkalmával módot keresek arra, hogy a tiszt kedvező feltételek mellett szerezhessek be szükségleteiket. Megfelelő biztosítási rendszeren is gondolkodom fogok.

Am valamilyen hadsereg szellemét nem csak anyagi gondok kiküszöbölésével, de az igazságosság légkörének megteremtésével is kell alátámasztani. A tiszt munkáját és érdemeit igazságosan kell méltányolni. Nem értem ezalatt az elnézést. Ellenkezőleg. Szelekciót kell eszközölni, még pedig komolyan, de igazságosan. Tudom nem könnyű elérni ezt az eszményt, mert ennek az akciónak személyes jellege van. De éppen ezért különös figyelmet fogok e kérdésre fordítani. Véleményem szerint az alárendelt osztályozása a parancsnok legfontosabb feladata, mert attól függ a tiszt sorsa, valamennyiük szelleme és a parancsnok tekintélye.

Ime ezek az én elgondolásaim és értekezéseim, amelyekkel a hadügyi tárca élére jövök. Felhívom valamennyiüket, hogy egyesítsük erőfeszítéseinket a kívánt cél elérése érdekében. Munkánknak annál is intenzívebbnek kell lenni, minthogy tudjuk, hogy az ország uralkodója állandóan figyelemmel kíséri a hadsereget, a tisztikart, amelyet az uralkodó öfélége mély szeretettel és határtalan jóindulattal vesz körül.

Képviselőlet, egyedárusítást

vállal bevezetett, prima garanciával rendelkező országosan utaztató cég. Drogéria, háztartási, játékaru, papír, üveg, vasszakma előnyben. Ajánlatok „Organizátor” jellegre Administrația Ziarelor Provinciale Bucuresti, Str. Vântului 8, küldendők.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Csehszlovákia

MIT HOZ A CSEHSZLOVAKIAI ZSIDÓ-TÖRVÉNY? A csehszlovák zsidókérdés tanulmányozására kiküldött bizottság elkészítette a zsidótörvényt, amelynek tartalmát szigorúan titokban tartják egyelőre.

Bizonyos oldalról olyan verziót terjesztenek, hogy Chvalkovszky lengyel külügyminiszternek berlini látogatása során kijelentették volna, hogy Németország nem törődik a csehszlovák zsidókérdéssel. Csehszlovákia csatlájon ebben az irányban azt, amit akar. Prágában kevés hitelt talál ez a verzió és sokkal inkább tartja magát az a hír, amely szerint Chvalkovszky a képviselő és szenátorok titkos ülésén kijelentette, hogy Berlinben kötelezettséget vállalt a csehszlovák fajvédő törvény minél előbbi megvalósítására. Több képviselő és szenátor ennek ellenére is a fajvédő törvény ellen foglalt állást, amelynek életbeléptetése szerintük veszélyeztetné az exportot.

Az állítólag elkészült zsidótörvény tervezetről különböző verziók vannak Prágában forgalomban. Egyik verzió szerint a tervezet főbb rendelkezései így hangzanak:

Zsidó személyeket, akik nem csehszlovák állampolgárok, ki lehet utasítani. A zsidók állampolgárságát revízió alá veszik, azokat, akik 1933. január elseje után szereztek állampolgárságot, ettől meg lehet fosztani. Az arányosság alapelve és a jogkorlátozás minden zsidóra vonatkozik, függetlenül attól, hogy cseh, vagy más nemzetiségűnek vallotta magát.

Egy másik verzió arról tud, hogy azokat a zsidókat, akik 1910 óta a cseh nemzethez tartozónak vallották magukat, kivesszük bizonyos korlátozások alól. Egyébként szerzett jogokat nem igen fognak érinteni és a zsidó ügyvédek, orvosok, stb. zárt számát új fogják elérni, hogy nem vesznek fel új tagokat az egyes kamarákba. E verzió szerint zsidók nem lehetnek főszerkesztők, de belső munkatársak igen.

Párizsi jólinformált körök arról tudnak, hogy német nyomásra előkészületben van a csehszlovák zsidótörvény. A felhatalmazási törvény alapján talán már február közepén megjelenik errevonatkozóan egy rendeletörvény, amely hír szerint az alábbi öt részre fog oszlan:

1. Németországból és Ausztriából származó politikai és zsidó menekülteket, kivéve a csehszlovák állampolgárokat, fel fogják szőlítani, hogy hagyják el az országot, különben német területre toloncolják őket vissza.
2. Azokat a személyeket, akik félelemből hagyták el a német birodalmat anélkül, hogy a rezsim ellen harcoltak volna, szintén fel fogják szőlítani arra, hogy hagyják el az országot, de bizonyos határidőt adnak nekik erre.

3. A leszakított szudetaterrületekről származó nemzeti szocialista-ellenes és zsidó elemeknek kivándorlását meg fogja könnyíteni az állam.

4. Belső zsidók, akik a népszámláláskor német anyanyelvűeknek vallották magukat nem tölthetnek be többé állami, vagy közvédelmi állásokat, nem lehetnek orvosok, ügyvédek, patikusok, színházak, mozik vezetői, állásalkotók, vendéglősök.

5. Olyan zsidók, akik a népszámláláskor cseh anyanyelvűeknek vallották magukat, gyakorolhatják ugyan a fenti foglalkozásokat, de csak 1:100 arányban.

Hogy a törvény kit fog zsidónak tekinteni, arról nincs még verzió. Cseh-Morvaországban a vegyes házasságok száma tudvalevőleg nagyobb, mint a világ bármely más országában.

A londoni News Chronicle jelentése szerint hivatalos prágai körök a leghatározottabban cáfolják azokat a híreket, amely szerint Chvalkovszky Berlinben megállapodott volna, hogy a németországi és szudetaterrületekről való menekülteket kiadná Németországnak.

Amerika

CYRUS ADLER A VALLASOS ZSIDÓ INTÉZMÉNYEK ERŐSÍTÉSÉÉRT. Január 29-ikén, vasárnap zajlott le Newyorkban az American Jewish Comitee 32-ik ülése. A komité elnöke, dr. Cyrus Adler, megnyitó beszédében kijelentette, hogy a rasszizmusra a legjobb felelet a vallásos zsidó intézmények megerősítése. A kongresszus ezután felemelte szavát a fajvédő eszméknek Amerikába

való becsempészése ellen. A kongresszus annak a reményének adott kifejezést, hogy a londoni Palesztina-konferencia meg fogja találni a zsidó és arab nép kibékítésének formuláját. Végül foglalkoztak lengyel kormánykörök kényeszkivándorlási propagandájával, amelyet egészségtelennek minősítettek.

Mexikó

A MEXICOI ZSIDÓK SORSA. Hirt adtunk azokról a nagy antiszemita demonstrációkról, amelyet az aranyingesek rendeztek Mexico fővárosában. Két nappal a kilengések után fákijásmenetet rendeztek az aranyingesek, amely elég nyugodtan folyt le. A feszültség azonban egyáltalában nem enyhült. A zsidók által lakott utcákon megerősített rendőrpátrullok cirkálnak és az összes zsidó intézményeket szigorúan őrzik. Antiszemita agitátorok erőszakos cselekedetekre ingerlik a lakosságot. A sajtónak egy része is koholt vádakot emel a zsidó lakosság ellen és a jól megszokott recept szerint azzal vádolja őket, hogy mexicókat megtámadtak és így őket provokálták az eseményekre. Ezek a lapok többek között Jacob Glantz zsidó költő kiutasítását követelik, aki szerintük a mexicóiak elleni támadás vezetője volt. Az igazság az, hogy Jacob Glantzot olyan súlyosan elverték, hogy sérülésein kívül súlyos idegcsokkot is szenvedett. Az antiszemita tagok kampányának hatása alatt bevándorlási hivatalnokok jelentek meg a súlyosan elvert zsidó költő ágyánál, hogy papírjait felülvizsgálják.

A mexicói főváros zsidó lakosságában pánikhangulat van. Sokan likvidálni akarják üzleteiket, hogy kivándoroljanak. Rendkívül súlyos hatást váltott ki a zsidó lakosság körében az a körülmény, hogy Cardenas tábornok, a köztársaság elnöke, a zsidó központi bizottságnak arra a kérésére, hogy a helyzet tisztázása érdekében fogadjon egy zsidó delegációt, mind a mai napig nem felelt.

Montes tábornok, rendőrfőnök biztosította a zsidó lakosságot arról, hogy a kilengések nem fognak megismétlődni. A rendőrfőnök ugyanakkor biztosította az antiszemitákat arról, hogy követeléseiket messze menő módon teljesíteni fogják. A rendőrség ugyanakkor engedélyt adott az aranyingeseknek a jövőhöz tervezett tüntető felvonulás megtartására. Eddig mindössze négy antiszemita zavargót tartóztattak le, akik a nyílt utcán felkelésre izgattak.

Olaszország

HÁROMSZAZ FIUMEI ZSIDÓ CSALAD TRAGIKUS SORSA. Fiumének és környékének háromszáz zsidó családja, akik miután D'Annunzio 1920-ban Fiumét Olaszország számára elfoglalta, az olasz állampolgárságot megszerették és most az új dekrétum alapján, amely az 1919. év óta Olaszországban honosított zsidók állampolgárságát visszavonja, elvesztették állampolgárságukat, azzal a kéréssel fordultak a belügyminiszterhez, hogy az állampolgárság megvonásáról szóló dekrétumot ne alkalmazzák velük szemben. A kérvényre most érkezett meg a minisztérium válasza, amely azt tartalmazza, hogy a fiumei zsidók státuszát legközelebb rendezni fogják. Olyan utasítás azonban, hogy állampolgársági joguktól megfosztani nem fogják őket, nincs a válaszban.

A háromszáz zsidó családot, akik évtizedek óta laknak Fiumében, Olaszországból kiutasítani nem lehet. Ha állampolgársági joguktól megfosztják őket, akkor teljesen deklaszálódni kénytelenek. Egyrészt a dekrétum alapján semmilyen kenyérkereseti foglalkozást nem tölthetnek, másrészt ki sem vándorolhatnak, mert a szó szoros értelmében honatlanok, akik semmilyen utlevéllel nem fognak rendelkezni.

Lengyelország

A LENGYEL HATÓSÁGOK TOVÁBB-FOLYTATJÁK A ZSIDÓK ELÜZÉSÉT A HATARVIDÉKEKRŐL. A varsói zsidó napilapok közlik, hogy a lengyel hatóságok újabb 30 közép-lengyelországi és galíciai eredetű zsidó családot kergettek el a határvidékekről, ahol ezek a családok már éveket ezelőtt megtelepedtek. Chorchewból kiűzték a zsidókat. Azokat, akik a kiűzetési rendelet da-

cára visszamerészkettek tért a városba, a hatóságok letartóztatták.

DR. SOMMERSTEIN VADJAI A SEJME IGAZSÁGÜGYI VITÁJÁBAN ÉS AZ IGAZSÁGÜGYMINISZTER VALASZA. Az igazságügyi minisztérium költségvetésének sejm előtti vitájában dr. Sommerstein zsidó képviselő idézte Grabowski igazságügyi miniszter szavait, amelyek szerint az igazság gondolatát ledöntötték a tisztelet piederesztájáról és hogy a mai emberiség hiába vágyakozik erkölcsi és jogi biztonság után. Ötömmel és elégtellel emeli ki a miniszter kijelentését, hogy kíméletlen harcot fog indítani az igazságtalanság ellen, de ugyanakkor rámutatott arra, hogy a zsidókkal szemben elkövetett nyílt, vagy titkolt jogtalanság mentesítve van minden büntetés alól. A zsidók ellen elkövetett excesszusok bírósági tárgyalásainak kicsiny száma fordított arányban áll ezen zavargások nagy számával. És ha már az ilyen excesszusok elítélésére kerülnek, akkor ezek az ítéletek indokolatlanul enyhék. Így elől az a furcsa helyzet, hogy a zsidóellenes erőszakosságok vétkesei arra hivatkoznak, hogy nem tudták miszerint az antiszemita zavargások büntetendő cselekmények. Az egyetemi zavargókat meg éppenséggel nem üldözik a hatóságok. Hogyan lehetséges, — kérdezte Sommerstein, — hogy ezen cselekmények tettesei örökösön ismeretlenek maradnak? Az utcákon naponta jelennek meg a zsidók bántalmazására uszító ripartók és újságok, annak ellenére, hogy az új sajtórendelethez az államhatalom szigorú szankciókat ígér az uszítóknak. Az igazságtalanság elleni harc célzata a megelőzés kell legyen, vagyis a jogtalansághoz vezető előfeltételek megszüntetése.

Grabowski igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy Sommerstein megállapításában általánosított. Ő nem ismeri el köztudomásúnak azt, hogy a támadókat a hatóságok nem üldözik és az ítéletek enyhebbek; éppen ezért nem is akar ezen a téren Sommersteinnel vitába szállni.

Spanyolország

SPANYOLORSZÁGBAN ZSIDÓTÖRVÉNY LESZ? Londoni lapok arról adnak hírt, hogy Franco, mielőtt el fogja foglalni egész Spanyolországot, Hitlernek és Mussolininek parancsára, életbe fogja léptetni Spanyolország területén is a zsidótörvényt.

Öregségem könnyű lett, mert visszakaptam egészségemet...

ezt írja nekünk levelében C. Georgescu, kereskedő, T.-Mágurele, Str. Căpt. Stănculescu 12., aztán így folytatja:

...71 éves vagyok. Evek óta gyomor-bajban szenvedtem és szédüléseim voltak annyira, hogy ágyban kellett maradnom az erős gyomorégés és erjedési fájdalmak miatt. Két üveg GASTRO D. elhasználása után gyomrom teljesen helyrejött. Halálam felől ajánlottam ezen kitűnő gyógyszer mindazoknak, akik megkérdezték tőlem, miként lehetséges az, hogy makkegészséges lettem, amikor azelőtt olyan súlyos gyomor-bajban szenvedtem... A levél hálálkodó szavakkal végződik.

GASTRO D. gyógyszer ma már olyan közkincese az emberi társadalomnak, hogy sokszor alig diagnoszálható gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedéseknél, emésztési zavaroknál rövid kúra után kitűnő eredményeket értek el vele. Orvosok is ajánlják.

GASTRO D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Ideges embereknél és lelkibetegéknél az igen enyhe hatású, mindig megbízható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — kiadós béltisztítást, jó gyomoreremésztést és elégtendő étvágyérzetet hoz létre. Kérdezze meg orvosát.

Kik népe

A lewis Sch

Jeruzsálem dóság legfőbb fat Hanchan plenáris ülés tinal jisuvna ferenciára ut tagjaivá vála kenáz és Uza a Vaad Leui a Davar kősz vezet két vez dr. Benzion Ciannak azt Agency arab jet, Chaim a delegáció t tásított.

Az Aszefa laszott dele donba. A d Ussiskin, mi Kajemet eln

A pal A delegác Herzog főfa proklamáció dását kérte ségre és ha időkben.

Bár m nye a londoni a proklamác inkban megí kévalósággal tosaabb eszn összeforva.

Ugancsai Vaad Leui minden olya kisebbségi s vagy a zsid akarná, telj Newyorki a nagy jidd képviselőine ferenciára u európai zsid venni a lon

Mose She osztályának új klubháza szédet tartó kerekasztal-mondotta:

A kon — február 7 lesz kerekas ülések két p lani egyrészt részről a k között. Mi e lonnak tart jogainkat p juk arra, h ha nem mer konferenciát kottáljuk. E egyszerűen ról. Kiserlet kormányra i egy, a mi e irányzat. hogy jelen e öröket a m minden lehe döntésnek a vátehetetlen teljesen tisz hézségeivel.

— Ugyana Shertok — zsidók ellen a frontot is gesen áll sz kettős tragé időben, amik sokkal brutá mikor és an

Kik fogják képviselni a zsidó népet a londoni konferencián

A Jewish Agency és a Vaad Leumi összeállították delegációikat. Schalom Asch a kelet-európai zsidóság nevében vesz részt a konferencián

Jeruzsálem, február 4. A palesztinai zsidóság legfőbb képviselői szerve, az Aszefat Hancharim zárt ajtók mellett tartott plenáris ülésén választotta meg a palesztinai jisivnak a londoni kerekasztali konferenciára utazó képviselőit. A delegáció tagjává választották dr. Isak Herzog askenáz és Uziel szefárd főrabbit, Ben Zvit, a Vaad Leumi elnökét, Berl Katznelson, a Davar főszerkesztőjét és a Klal B. szervezet két vezetőjét: dr. J. Supraszait és dr. Benzion Mossinsont. A baloldali Poale Cionnak azt a kérését, hogy a Jewish Agency arab osztályának egykori vezetőjét, Chaim Kalvariszkit is valasszák meg a delegáció tagjává, a plenáris ülés visszautasította.

Az Aszefat Hancharim által megválasztott delegáció már el is utazott Londonba. A delegátumnak hivatalból tagja Ussiskin, mint a A. C., valamint a Keren Kajemet elnöke.

A palesztinai főrabbi proklamációja

A delegáció elutazása előtt dr. Isak Herzog főrabbi Palesztina lakosságához proklamációt intézett, amelyben isten áldását kérte a delegációra és a jisivot egysegre és harmóniára hívta fel e kritikus időkben.

Bár mi is lenne a közvetlen eredménye a londoni konferenciának — így szól a proklamáció — bennünket nem fog céljainkban megingatni. A mi ügyünk az örökérvényűség és az emberiség legmagasabb eszméivel van elválaszthatatlanul összeforrtva.

Ugyancsak proklamációt bocsátott ki a Vaad Leumi, amely leszögezi, hogy a jisiv minden olyan kísérlet ellen, amely tartós kisebbségi sorsot akar rákényszeríteni, vagy a zsidók földvásárlását korlátozni akarják, teljes erejével szembe fog szállni.

Newyorki jelentés szerint Salom Asch, a nagy jiddis költő, az amerikai zsidóság képviselőinek társaságában a londoni konferenciára utazott. Salom Asch a kelet-európai zsidóság képviselőjében fog részt venni a londoni konferencián.

Mose Shertok expozéja a londoni konferenciáról

Mose Shertok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője, a londoni Poale Cion új klubházának felavatása alkalmából beszédet tartott, amelyben a küszöbön lévő kerekasztal-konferenciáról a következőket mondotta:

— A konferencia — mondotta Shertok — február 7-én fogja kezdetét venni. Nem lesz kerekasztal jellegű, sokkal inkább az ülések két párhuzamos sorozata fog lezárni egyrészt a kormány és az arab, másrészt a kormány és a zsidó delegációk között. Mi ezeket a megbeszéléseket alkalomnak tartjuk arra, hogy céljainkat és jogainkat proklamáljuk, alkalomnak tartjuk arra, hogy jövőnkért harcoljunk. Soha nem merült fel olyan gondolat, hogy a konferenciát még annak kezdete előtt bojkottáljuk. Ez azt jelentette volna, hogy egyszerűen meg akarunk szaladni a fronttól. Kísérlet történik arra, hogy az angol kormányra igen erős nyomást gyakoroljunk egy a mi céljainkkal szemben ellenséges irányzat. Kötelességünknek tartottuk, hogy jelen legyünk és ily módon egész erőnket a mérleg serpenyőjébe dobjuk és minden lehető elkövessünk, egy olyan döntésnek a megakadályozására, amely jövőre káros károkat okozna. Ugyanakkor teljesen tisztában vagyunk a helyzet nehézségeivel.

— Ugyanazok az erők — folytatta Mose Shertok — amelyek Közép-Európában a zsidók ellen irányulnak, támogatják azt a frontot is, amely Palesztinában ellenségesen áll szemben a zsidókkal. A helyzet kettős tragédiája az, hogy ugyanabban az időben, amikor Európában a zsidóságot sokkal brutálisabban támadják, mint bármikor és amikor egy valódi nemzeti ott-

hon iránti vágy erősebb, mint valaha, a mi művünk jövője jobban van fenyegetve, mint bármikor. Nemcsak a palesztinai zsidóknak a véleménye az, hogy maguk mögött minden hidat felgyújtottak, hanem ama zsidóké is, akik a Palesztina-mű szolgálatába állították erejüket. A nehéz helyzet ellenére is alapos okunk van arra, hogy megfelelő mértékű optimizmussal tekintsünk a távolabbi jövőbe. A mi harcunk nem olyan emberek kétségbeesett küzdelme, akik azt mondják, jobb harcolni, mint becsstelen halált halni. A mi harcunk olyan emberek harca, akik tudják, hogy sem megverni, sem szétörni nem lehet őket, akik át vannak itatva ama meggyőződéstől, hogy végül is keresztül fogják törni a korlátokat és céljukat el fogják érni.

A jisiv fejlődése

Shertok beszédének végén azokkal a politikai és fizikai támadásokkal foglalkozott, amelyeknek 1936 tavasza óta a jisiv ki volt téve és kijelentette, hogy a palesztinai zsidóság, mint kollektivum, óriási előrehaladást tett és ma gazdaságilag és a földtulajdont illetően sokkal erősebb, mint három esztendővel ezelőtt. Ezzel szemben az arabok helyzete rendkívüli módon leromlott. Ezt nem kárörömmel mond — fejezte be szavait Shertok — hiszen végső fokon a zsidók palesztinai jövője nemcsak attól függ, hogy a két nép szorosan együtt éljen és együtt dolgozzék, hanem attól is, hogy a zsidók és arabok egyenlő mértékben vegyenek részt az országban kifejlődő jólétben.

A gyarmatügyi miniszter az arab delegációknál

London, február 4. Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszter tegnap délelőtt

Már most engedje át nekem bőre ápolását. Egyedüli fennivalója az, hogy rendszeren NIVEA-val kenje magát. Csak egyedül a NIVEA tartalmazza a bőrerősítő „Eucerit“-et, amely fiatalítja és simulákonnyá teszi a bőrt.

meglátogatta az egyiptomi, a saudi arabiai és a jemeni delegációt, valamint az iraki miniszterelnököt és megbeszélte velük a küszöbön lévő Palesztina-konferencia proceduráját. Délután a palesztinai arab delegációt látogatta meg, akikkel ugyanezt a kérdést beszélte meg. Hír szerint a gyarmatügyi miniszter az egyes delegációkkal a Nashashibi pártnak a konferencián való képviselőtől is tárgyalt.

Angol kormánykörökben ugyanis az a vélemény, hogy mindaddig, amíg a Nashashibi által vezetett palesztinai arab védelmi párt nincs megfelelő módon a londoni tárgyalásokon képviselve, addig a palesztinai arabok képviselőt nem lehet teljes jogúnak tekinteni.

A Jewish Agency öttagu tárgyalási bizottságot jelölt ki, amelyhez Chaim Weizmann, David Ben Gurion, Selig Brodetzki, Mose Shertok és Nahum Goldmann tartozik.

professzornak vezetése alatt, akire őt megkülönböztetett tisztelet fűzi.

A munkatársak és tisztviselők nevében Hodor Victor helytartósági államtitkár beszélt, aki meghatottságában nehezen keverte a szavakat.

Fájdalmas elválás ez — mondotta Hodor államtitkár — miképpen az egyéneknek, úgy egy intézménynek az életében is a kezdet a legnehezebb. Ennek az intézménynek az alakjait Hanzu tábornok ur tette le; s ő végezte el a szervezés első munkáját is. A tisztviselői kar számára Hanzu tábornok példás életmódja buzdító volt a munkában és a kötelességteljesítésben. Hanzu tábornok olyan erénynek kinccseit ültette el a tisztviselők lelkében, melyet volt munkatársai életük végéig meg fognak őrizni.

Hanzu tábornok ezután sorra kezelt fogott összes volt tisztviselővel, miközben a tisztviselői kar meleg szimpatiatüntetést rendezett a távozó királyi helytartónak.

Ünnepélyesen fogadták a kolozsvári államason dr. Tataru Coriolan királyi helytartót

Dr. Tataru Coriolan, Szamos-tartomány új királyi helytartója a ma délelőtti gyorsvonattal érkezett Kolozsvárra. Fogadtására teljes számban jelentek meg a helytartóság, a város, a vármegye, pénzügyigazgatóság, egészségügyi felügyelőség, vasút, posta és az orvosszövetség tisztviselőikara, élükön hivatali vezetőikkel.

A vonat beérkezése után az új királyi helytartó az első osztályú váróteremben fogadta az üdvözléseket.

Elsőnek dr. Hodor Victor tartományi vezértitkár üdvözölte meleg és szeretetteljes szavakkal az új királyi helytartót és a Szamos-tartomány lakosságának örömet és szeretetét fejezte ki a legodaadóbb támogatásról biztosította.

A város képviselőiben dr. Bornemisa Sebastian polgármester Kolozsvár városának örömet tolmácsolta és hangsúlyozta, hogy ebben az örömben osztozik a város minden polgára faji, vagy felekezeti különbségre való tekintet nélkül. Öfelsége választása szerencsés volt, mert a legalkalmasabb helyre a legalkalmasabb embert állította. Beszédét öfelsége éltetésével fejezte be.

Enescu ezredes, vármegyei prefektus a vármegye tisztikara nevében köszöntötte és legteljesebb támogatásáról biztosította.

Az üdvözlő beszédekre az új királyi helytartó válaszolva örömeinek adott kifejezést, hogy kinevezését olyan meglepéssel fogadták. Ez ad erőt neki ahhoz, hogy nehéz és felelősségteljes tisztjét lelkiismeretesen betöltse. Célja az, hogy Szamos-tartomány lakosságának lelki szolidaritását előbbre vigye és vállalt munkával öfelsége nagy művének keresztülvitelét elősegítse. Beszédét öfelsége éltetésével fejezte be.

A fogadtatás után a királyi helytartó a közönség lelkes éljenzése közben távozott az autójával.

Egyes pár cipők

olcsó elárúsítása megkezdődött

HOFFMANN

cipőruházban

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 19.

Hanzu tábornok elbucsuzott a királyi helytartóság tisztviselőitől

Hazaérkezett Kolozsvárra Tataru professzor az új királyi helytartó

Cluj, február 4. Pénteken délelőtt tizenkét órakor rendkívül bensőséges ünnepség színhelye volt Szamos tartomány királyi helytartósága. Ekkor bucsuzott el Hanzu tábornok volt királyi helytartó munkatársaitól, a tartomány tisztviselői karától. Az ünnepségen jelen voltak: a királyi helytartóság központi adminisztrációjának tisztviselői, a külső szolgálatok vezetői, valamint a hatóságok képviselői, akik együttműködtek Hanzu tábornokkal a legnehezebb időben, a királyi helytartóság létesítésének napjaiban az intézmény megszervezésében.

Az egybegyűltekhez Hanzu tábornok meghatódott bucsubeszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondta:

— Nemcsak az udvariasság kényszerít arra, hogy önöknek köszönetemet fejezzem ki, de kötelességemnek tartom, hogy távozásom pillanatában igaz köszönetemet tolmácsoljam elsősorban Hodor Victor államtitkárnak, aki legközvetlenebb munkatársam volt. Vele dolgoztam szakadatlanul a

tartomány megszervezésének érdekében. Köszönetemet kell nyilvánítanom Joe Gherman közgazgatási vezérfelügyelőnek is, aki bejárta a helytartóság körzetében tartozó megyék falvait, hogy jelentést tegyen a reális helyzetről és a szükséges orvosításokról.

Beszédének végén a távozó királyi helytartó köszönetét fejezte ki a rendőrség és csendőrség vezetőjének, akik különleges tapintattal gondoskodtak a rend fenntartásáról. Elmondotta, hogy igazi élvezetet jelentett számára együttműködni a helytartóság tisztviselői karával, amelynek minden egyes tagja sok hozzájárulást és lelkiismeretről tett tanúságot. A kötelességeit ismertette a prefektusokban, a primároknak, a külső szolgálatok főnökeiben, akikkel való együttműködés felejthetetlen emléket jelent a számára.

Végül annak a reményének adott kifejezést Hanzu tábornok, hogy a tisztviselők továbbra is ugyanolyan buzgalommal fognak dolgozni utódjának, Tataru Coriolan

Konfekciós szakmából ügyes

eladót keres

Rona Andor
női konfekciós ház ORADEA.

HIREK

Kisenevben ma leplezik le Ferdinand király szobrát. Bucurestiből jelentik: Zigre dr kultuszminiszter, Magureanu és Nea Popescu államtitkárok tegnap este Kisenevbe utaztak, hogy résztvegyenek Ferdinand király szobrának leplezésén. A szobor-leplezés ma, vasárnap lesz.

Tízezer rendőr nyomoz az angúiai bombamerénylők után. Londomból jelentik: A péntektől szombatra virradó éjszaka több mint tízezer különleges kiképzésű rendőr állt szolgálatba azzal a rendeltetéssel, hogy az utabban megint megismétlődő bombamerényletek tetteseit kézrekerítsék. A Daily Telegraph közlése szerint Észak-Irország fővárosából, Ulsterből olyan adatokat küldtek a londoni rendőrfőparancsnokságnak, amelyek alapján a bombamerényletek megszervezőinek személyét ki lehet deríteni. Eddig két egyént tartóztattak le, akik alaposan gyanúsíthatók a merényletekben való részvételre.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál, valamint az ezekkel kapcsolatban fellépő vértúrlásoknál, fejtájánál, álmatlanságnál és általában rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert annak hashajtó hatása gyors, biztos, alapos és mindig kellemes. Kérdezze meg orvosát.

Litvánia korlátozásokat készít elő a zsidók ellen. A litván belügyminisztérium megkeresést intézett az állatorvosi hivatalhoz, valamint a mezőgazdasági kamarához, hogy véleményezzék a zsidók rituális vágásának betiltására készülő törvénytervezetet. A sajtó úgy értesül, hogy nincs szó általános vágatási tilalomról, csak részleges korlátozásokról; a törvény meg fogja tiltani a zsidóknak, hogy rituális vágással több állatot vágjanak, mint amennyi a zsidó lakosság szoros élelmiszeri szükségleteire szükséges. A kóserhus mennyiségét körörorvosok fogják megállapítani. A sajtó arról is tud, hogy a kormány záradékkal kívánja módosítani a sajtótörvényt, amelynek értelmében a jövőben a nemzetiségek sajtója csak anyanyelvükön jelenhet meg. A zsidók kötelesek lesznek lapjaikat héber, vagy jiddis nyelven szerkeszteni. Kautasban ma hosszabb szünet után újra antiszemita kiáltványok jelentek meg, amelyek felszólítják a lakosságot, hogy ne vásároljon zsidóknál és ne dolgozzon zsidóknak. „Werslas”, a litván kereskedők és iparosok szövetségének lapja ingyen példányt terjeszt, amely hemzseg az ehhez hasonló jelszavaktól. — Memeli jelentés szerint az ottani legnagyobb zsidó kereskedelmi vállalat felszámolt. Jelenleg már csak kisebb zsidó üzletek vannak Memelben, de az elkövetkező hetekben minden valószínűség szerint azok is bezárnak. A létező ipari vállalatoknak a kormány megtiltotta, hogy gépeiket és a gyárberendezéseket átszállítsák Litvánia többi vidékeire.

Mendel Ilus

Hangversenye február 6-án (hétfőn) este 9 órakor a katolikus gimnáziumban.

Közreműködők:

Fejér Sándor

hegedűművész.

Zongorán kísér: **Tatár Ferenc** zongoraművész. Jegyelővétel a fővárosi kioszkban.

Két lejjel emelte a hus árát a városi tanács. Kolozsvár város tanácsa tegnapi ülésén állapította meg az elsőrendű közszükségleti cikkek február havára érvényes legmagasabb árát. Az új maximális árak, amelyek február 7-én lépnek életbe, a következők: Marhahus hátulya 24—26 lej, első része 20—22 lej 10 százalékos nyomatékkal, szópórborju 28—30—33—35 és 39 lej kilónként csont nélküli és 26—28 lej tíz százalékos nyomatékkal, sertésborsó 34 lej, sertéskaraj 40 lej, nyers szalonna 33, hárj 39, zsír 42 lej, bivalyhus 20—24 és 26 lej kilónként. A bivalyhus ára ugyanannyi, mint a múlt hónapban, a hus és zsírnak való árát kilónként 2 lejjel emelte a városi tanács. A liszt és kenyér árát a városi tanács nem változtatta meg, ugyancsak az éttermekben kiszolgáltattott ételek, a tilzifa és a szállodai szobák árát sem.

Elkészült a gazdasági szakkamara tervezete, mely szerint csak a kamara tagjai lehetnek vállalati vezetők és a részvénytársaságok igazgatóságai tagjai

A nemzetgazdasági minisztérium elkészítette a gazdasági szakkamara megszervezésének tervezetét. Ebbe a kamarába, kollégiumba fogják csoportosítani mindazokat a gazdasági felkészültséggel rendelkező szakembereket, akik az ipari, kereskedelmi és bank-vállalatoknál, valamint szövetkezeteknél vezető szerepet hivatottak játszani. Ennek a kollégiumnak lesznek előreláthatólag a tagjai a könyvelői kamara tagjai is, tehát az autorizált könyvelők és könyvszakértők. Résztvesznek ezenkívül a gazdasági szakkamarákban a vállalati vezetők, közgazdasági közírók és a kereskedelmi akadémiának mintegy négyezerre tehető végzettségi is. Minthogy a könyvelők számát 15 ezerre, a szövetkezetek tisztviselőit pedig további tízezerre becsülik, a gazdasági szakkamarának az egész országban harmincezerrel több tagja lesz. Ennek a kamarának az ország gazdasági életét megszervezésében és irányításában jelentős szerepet szánt a kormányzat.

A gazdasági szakkamara működési szabályzatának tervezete szerint csak a kamara tagjai vehetnek részt a kereskedelmi és iparvállalatok, hitelintézetek, biztosítótársaságok, szállítási vállalatok és szövetkezetek vezetésében és irányításában. Ennek előfeltétele a magánvállalatok a gazdasági szakkamarához fognak fordulni mindazon vezető munkaerők betöltésénél, amelyek komolyabb gazdasági felkészültséget, tudást és előképzettséget igényelnek. A szakkamara gondoskodni fog arról, hogy a vállalatoknak ezek a megkeresései megfelelő kielégítést nyerjenek és e végett a kamara nyilvántartásokat fog felkeltetni, melyek a vállalati vezetői munkaerők betöltésére illetékes szakemberek neveit fogják tartalmazni.

A magánvállalatok külföldi szakembereket csak a gazdasági kamara előzetes jóváhagyásával alkalmazhatnak. A részvénytársaságok igazgatóságában

csak a szakkamara tagjai vehetnek részt. Ugyanez a szabály vonatkozik a részvénytársaságok felügyelőbizottságának személyi összetételére is.

A nemzetgazdasági minisztérium lehetővé tette, hogy a tervezetbe az érdekelt gazdasági szervezetek és foglalkozási ágazatok is hozzászólhassanak és véleményüket kifejezésre juttassák.

A mérnökök érdekképviseleti részéről az a felfogás jutott kifejezésre, hogy abban az esetben, ha a kereskedelmi és iparvállalatok vezetésében kizárólag csak a gazdasági szakkamara tagjai vehetnek részt, ezáltal automatikusan háttérbe szorulnak a gyakorlati és elméleti tudással egyaránt rendelkező mérnökök, akik tehát a vezetésben nem, csak a technikai munkában vehetnek majd részt. Valószínű, hogy a mérnökök szempontjai a gazdasági szakkamara végleges működési szabályzatában megfelelően fognak érvényesülni.

A tervezettel kapcsolatban állást foglalt a könyvelői testület is. Ennek az állásfoglalásnak a lényegét az a belátás képezi, hogy a könyvelők rendes vállalati alkalmazottak, akik a munkaszervezőkkel szülő törvény szerint jogviszonyban állanak az alkalmazató vállalattal és így olyan irányító és szervező szerepet, amely őket a gazdasági szakkamara tagságára feljogosítaná, nem fejtenek ki. A könyvelők sokkal jobban kifejezésre tudják juttatni különleges szakmai érdekeiket az önálló könyvelői kamarán belül, mintha a vállalati vezetőkkel és a szövetkezetek alkalmazottaival kerülnek közös szervezetbe.

A gazdasági szakkamara megalakítására vonatkozó rendeltetvényt előreláthatólag a közeli hetekben életbe lép. Gazdasági körökben érthető érdeklődéssel várják, hogy a tervezeten milyen módosításokat fog eszközölni a kormányzat és milyen feltételeket fog megállapítani a gazdasági szakkamarába való felvétel tekintetében.

dr. r. v.

2.000 pár cipő

olcsó eladása megkezdődött a

Casa de Incălțăminte-nál

REGELE FERDINAND 25.

TROTTOR CIPŐK 195 LEJTŐL.

— **Pavel George vezényli a Dima Társaság szerda esti szimfonikus hangversenyét.** F. hó 8-án, szerda este 9 órai kezdettel rendezi meg az Operában a kolozsvári Gh. Dima Filharmoniai Társaság második hangversenyét, amelyet ezúttal Pavel George professzor, a Goldmark Társaság legutóbbi nagysikerű vendégdirigense vezényel. A műsort különös gonddal válogatták össze és abban bemutatásra kerülnek: Berlioz: Benvenuto Cellini nyitánya, Volkmann (cseh) Szerenád vonózenekarra. Szólista Flor Breirmann cselőművész, Kollár: Román capriccio, szólista maga a szerző, Smetana: Moldva, szimfonikus költemény, Martin Negrea: Román rapsozdia (Enescu-díjnyertes mű) és végül Dvorak: Új világ szimfóniája. A szerda esti hangverseny az idei szezon egyik kimagasló eseménye lesz, mert azon először kerülnek bemutatásra Negrea, Kollár és Volkmann művei. Ezenkívül emeli az est értékét, hogy a közönség, amely annyira a szeretetét fogadta George Pavel mestert a legutóbbi Goldmark-koncerten, ismét láthatja őt dirigálni, akinek pálcája alól egész zenei teljesítmények kerülnek ki.

Leveszi lábáról az influenza? Dörzsölje be testét, homlokát valódi Diana sóbor-szessszel.

— **Két gyakorlati év kötelező a kisebbégi tanárok számára.** Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium határozata értelmében azoknak a tanárjelölteknek, akik felekezeti iskolákban akarnak működtetni, egy évig az illető tartományi felügyelőség által kijelölt felekezeti iskolában, még egy évig pedig egy tanítóképző főiskola mellett működő középiskolában kell gyakorlati tanulmányokat folytatniok.

— **Német iskolákat létesítenek a németlakta területeken.** Bucurestiből jelentik: A nemzeti nevelésügyi minisztérium határozatot hozott, amelyben megállapítja, hogy a német lakosság helyegekben, ahol az iskolaköteles gyermekek száma eléri a törvényes százalékarányt, német oktatási nyelvű felekezeti iskolákat lehet létesíteni. Ezen iskolák vezetői hatóságainak igazodniuk kell a magánoktatásra vonatkozó törvény 3, 11 és 15-k szakaszában előírtakhoz. Minden ilyen irányú kérvényt a lehető legrövidebb időn belül kell elintézni.

— **Legélelőbb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo pirula.** Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomormorogás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lej. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— **Brandsch Rudolf a közoktatásügyi miniszternél.** Bucurestiből jelentik: Petre Andrei nemzeti nevelésügyi miniszter ma kihallgatáson fogadta Brandsch volt kisebbségügyi államtitkárt.

— **Szervezkednek a kolozsvári és vidéki utazók.** Az érvényben levő törvényes rendelkezéseknek megfelelőleg, a Kolozsváron és vidéken dolgozó utazók és ügynökök körében mozgalom indult meg egy szervezet megalakítása végett, esetleg Kolozsvár székhellyel. Az ezzel kapcsolatos teendők megbeszélése végett kértnek a kolozsvári és vidéki utazók és ügynökök, szíveskedjenek a február 12-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartandó értekezleten megjelenni, amelynek helyét később fogják kijelölni. Minden a szervezkedésre vonatkozó felvilágosítást Klein Ernő Str. Regina Maria 37 (Bébi-útel) ad.

Zigre kultuszminiszter beiktatása

Jinga alminisztert hétfőn iktatják hivatalába.

Bucuresti, február 4. Tegnap délután iktatták be dr. N. Zigre új kultuszminisztert. Miután Colan püspök, az eddigi miniszter rámutatott a vezetésére alatt kifejtett munkálataira, bemutatta Zigre minisztert, mint Erdély egyik reprezentatív személyiségét, aki mint az egyház embere, kivette részét minden egyházi tevékenységből, tehát illetékes azok irányítására.

Zigre miniszter így válaszolt: Az erdélyi románok hagyományos érzelmét hozom magammal: az egyház iránti szeretetet. Az erdélyi románok létki fenntartását vívott harcukban nemzeti egyházuk pajzsa alatt fejlődtek. A lelkészek és tanítók voltak a román parasztok természetes vezetői és kiégyesítették a városi értelmiségek működését. Ezekben a harcokban az erdélyi románok egygye lettek az egyházzal. Személyileg büszkélkedtem öseimmel, akik az egyházért és azon keresztül a nemzetért harcoltak. Ennek megfelelően teljes támogatást kívánok nyújtani a nemzeti egyháznak. Még vagyok győződbe, hogy a valláossággal olyan erkölcsi és szellemi erőt teremthetünk meg, ami hozzá fog járulni az államélet megszilárdításához. Másniti népekkel élünk együtt. Jogaink tiszteletben tartását, kértük akkor. Ezért fejlődött ki bennünk a kisebbségi egyházak iránti türelem érzése annak fenntartásával, hogy azonosítsák magukat nemzeti törekvéseinkkel.

Zigre dr végül felkérte a tisztviselői kart, ösztönözni támogassák munkájában. A tisztviselők nevében Sadoveanu és Davidescu államtitkárok biztosították erről az új minisztert.

Jinga Victor nemzetgazdasági alminiszter beiktatása hétfőn délután fog megtörténni. Jinga a szövetkezeti ügyek vezetésére kap megbízást.

— **A képviselőházban lesz az Ujjászületési Front hivatalos helyisége.** Bucurestiből jelentik: Az Ujjászületési Front helyiségeit a képviselőház balszárnyában levő termekben fogják berendezni. A Fronthoz különböző, másuttal dolgozó tisztviselőket fognak besorozni.

— **Módosítják a jugoszláv devizarendeleket.** Belgrádból jelentik: A Jugoszláv Nemzeti Kurir című lap szerint a jugoszláv devizarendelés módosítani készül a devizarendszert.

— **Az olasz képviselők háború esetén az első vonalban harcolnak.** Rómából jelentik: A hivatalos lap ma törvényt közöl, amelynek alapján a képviselők háború esetén első vonalbeli egységeknél fognak szolgálni.

— **Kommunista monstrepör Albániában.** Tiranából jelentik: Szombaton vette kezdetét 57 kommunista propagandával vádolt egyén pere.

— **A főfájást gyakran az éghajlat gyors változása idézi elő, ami előjele annak, hogy a szervezetet a hillest gátló harcban segíteni kell.** Egy adag ALGOCRATINE a legjobb szer arra, hogy szervezetünket olyan helyzetbe hozzuk, amelynek révén sikerrel tud megküzdeni mindazokkal a fájálmakkal, amiket hüllések idéznek elő. ALGOCRATINE kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

— **Hogyan „árjásították” Berlint?** A berlini kereskedők és iparosok egyesületének folyóirata újabb részleteket közöl Berlin „árjásításáról”. Mielőtt Göring kiadta volna rendelkezését a zsidó kereskedelem megsemmisítésére a belváros és Berlin nyugati részének főuccán a következő zsidó üzletek voltak: A Peipzigerstrasseban 22 üzlet, tehát az ottlévő magánkereskedelmi vállalatok 16 százaléka; a Friedrichstrassen 30, tehát 17 százaléka; az Unter den Linden 6, tehát 7 százaléka; a Potsdamerstrassen 23, tehát 9 százaléka; a Kleiststrassen 26 százaléka; a Tautzienstrassen 27, tehát 32 százaléka; a Joachimsthalerstrassen 8 és fél százaléka; a Kurfürstendamm 25, tehát 21 százaléka az összes magánüzletnek.

EGYESÜLETI ÉLET

— **A Goldmark Filharmoniai Társaság** ez-uton is értesíti tagjait, hogy a hétfői próba elmarad és helyette kedden este rendez próbát tart, melyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri.

Utazók figyelmébe!

Ciujon olcsón és jól csakis a

Concordia klubban

(Str. Memorandului 13) étközbe. Olcsó menürendszer, ujonnan átszervezett konyha, figyelmes kiszolgálás.

„Kockás papta” érkezett néhány vers elcsépett tréfánok, hogy a te. Mert a szá számokba önt

Igen, a sz esztendő. Ebb eset nagyon e nek élete a körülne a m lágban, széple bet, minthogy kül. Még akkó do az illeto szét és a fűre a verseivel k betűi — tudj amelyet pedig ijesztően kite hely ezen a ahol „nem v

Mit csinál egy öreg fás maga elé tes és imi kezd, nem is egész beri, mély születnek me

Nem tudom nem eléggé szert a „ze rietté-szinpac már a nagy is szerepel, „zenelő fűre művész térd kezifürész, ütővel játsza böző fokai m got eredmén tudnám has éves fakeres s ugy szóla

De ne ké mába, mara és egy kisé csapott fáka a levélről, dött „anyag tumot. S. meg benne, uyas paripa hanem apró A fakeresk pionirok hó nak ezek a szére íródta vánosság e nak, bizarr kell adnunk ha csak en elfogult em emberhez, beszivárgot az óslakók vele a zsidó levélben” s sűrűn kár többek köv és tisztvis Ha fel is t becsempés nem szaba juk azt is százalékos lódtak. A tilalomfák

De besz zett örege „Mélyer Ha az é felelnék é közlhető semmi ki hangzama serű kifa néhány so merített sen a 77 visszavon áruktam

Pipacot a „zenélő” fűrésztől

Négy vers és egy levél,

amelyből az erdélyi erdőkitermelés háskoca bontakozik ki... S. F. hetvenhét éves fakereskedő kesecü címekbe öntötte a küzdelmes multat és a sivác jelent

„Kockás papírral” kibélelt vasos „kóper-ta” érkezett szerkesztőségünkbe. Tartalma: néhány vers és egy levél. Nem akarjuk az elcsépelet tréfát elsültetni, de nyugodtan írhat-nak, hogy a verseket egy fiatal költő küld-te. Mert a szerző éppen „két hetes”. Vagyis számokba öntve: 77 éves...

Igen, a szerző két 7-es, azaz hetvenhét esztendő. Ebben semmi csoda nincsen. Az eset nagyon egyszerű és érthető. Valaki, aki-nek élete a békés multban gyökeredzik és körülzárja a mai kilátástalan, zürzavaros vi-lágban, széplelek létere nem is tehet egye-bet, minthogy az enyhétadó poézishez men-e-kül. Még akkor is, ha öreg zsidó fakereske-dő az illető s többet forgatta fiatalon a fej-szét és a fűrészt, mint a tollat. S. F. — ezek a verseivel kopogtató poéta nevének kezdő-betűi — tudja, látja, hogy a hajdani erdő, amelyet pedig folyton vágtak és irtottak, ijedszöveg kiterelvényesedett... Egyre ritkább a hely ezen a jobb sorsra érdemes gólszón, ahol „nem vagyunk az erdőben”...

Mit csinálhat ilyen körülmények között egy öreg fás, aki még nem fásult el? Leül, maga elé teszi a kalamárist, nekifohászódik és írni kezd... S a toll alól, ha verstanilag nem is egészen tökéletes, de megkapóan em-beri, mely humánummal telített verssorok születnek meg.

A „zenélő fűrészt”

Nem tudom, ismerik-e az olvasók a még nem eléggé népszerű, de különleges hang-szerűt: a „zenélő fűrészt”? Eleinte csak va-rietté-színpadokon játszottak rajta, de most már a nagyobb városok jazz-zenekarai-ban is szerepel, sőt a rádió is gyakran közveti „zenélő fűrészen” játszott melódákat. A művész térdére fektet egy hajlékony, finom kézfűrészt, meghajlítja s egy dobverőszéri-tűvel játszani kezd rajta. A hajlítás külön-böző fokai más és más dallamosan bugó ha-a-got eredményeznek. Ilyen „zenélő fűrészt”-et tudnám hasonlítani stilszerűen a hetvenhét éves fakereskedőt, akit az idő hajlított meg s úgy szólalt meg ezekben a versekben...

De ne kalandozzunk el a muzsika birodal-mába, maradjunk a költészetnél. Négy verset és egy kísérőlevelet küldött a poétának fel-csapott fakereskedő. Beszéljünk talán előbb a levélről, mert a szerkesztőségünknek küld-ött „anyag”-ból ez alkotja a — dokuman-tumot. S. F. azokról az időről emlékezik meg benne, amikor még nem a költők szá-mas paripája: a Pegázus röpítette szekerét, hanem apró mokány lovak kocogtak előtte. A fakereskedők háskoráról, az uttörők, a pionirok hősies és keserves munkájáról szol-nak ezek a sorok. Nem a nyilvánosság ré-szére íródtak s éppen azért tartoznak a nyil-vánosság elé. Öreg zsidó írta egy zsidó lap-nak, bizalmasan és barátilag. Öszintén. Le kell adnunk a levelet teljes egészében, mert ha csak egyetlen másvallású s történetesen elfogult ember kezébe kerül lapunk, olyan emberhez, aki előszeretettel állítja, hogy a beszívartott zsidók minden kenyeret eletek az óslakók elől, máris jó szolgálatot tettünk vele a zsidó ügynek. Mert ebben a „magán-levélben” kendőzetlenül mutatja meg arcát a sűrűn kárhoztatott zsidók egyike. Azt írja többek között, hogy sok ember munkásnak és tisztviselőnek adott hajdánában kenyeret. Ha fel is tételezzük, hogy a tisztviselők közé becsémpézett néhány irástudó zsidót, még nem szabad pálcát törnünk felette, mert tud-juk azt is, hogy a fadóntó munkások száz százalékosan a fajtisza elemekből rekrutá-lódtak. Akkor az erdőben még nem nőttek tilalomfák...

A drámai levél

De beszéljen helyettünk az Aradról kelte-zett öreges betűkkel rótt levél:

„Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Ha az idemellékelte versek egyébként meg-felelnek és a mai időben egyik vagy a másik közlhető volna, úgy az ellen természetesen semmi kifogásom. A vádak, amelyek itt el-hangzanak, kissé talán túlkemények, de ke-serü kifakadásaim indítóókat legyen szabad néhány sorban e helyen is, a saját életemből szerített tényekkel alátámasztani: Nevezete-sen a 77-ik életévemet taposó, kivénült, visszavonult fakereskedő vagyok. (60 évig árultam deszkát), Erdély különböző részein

magamnak is voltak fűrészeim. Sok ezer munkásnak és tisztviselőnek adtam hajdáná-ban kenyeret. Az mellékes most, hogy nekem a végén morzsák maradtak. Hiszen a vállal-kozók zömének többnyire ilyen sors jut a végén osztályrésztül. Nem mindenkor minden „fenéig tejfel”. De sem az államnak, sem a köznek nem tettem rossz szolgálatot azzal, hogy hosszú évtizedeken át részt vettem az építő munkában, az ipar és kereskedelem fejlesztésében.

Pályám kezdetén, ezelőtt hatvan évvel, Erdélyben 3—4 forint volt az ára egy ka-tasztrális hold fenyeződőnek talajostól. A mai vételára ugyanennek 50—60.000 lej, ta-laj nélkül. Gőzfűrészeknek akkor hire sem volt Erdélyben, csak apró primitív vízfűré-szecsékén a székegy parasztszok termeltek desz-kát és száz-százötven kilométernyi távolsá-gról tengelyen szállították azt a brassói heti-piacokra eladás végett. Az erdők parlagon hevertek. Nem volt értékük. Egy vödör tu-rórt is lehetett egy hold erdőt vásárolni. Ma pedig: Erdély majdnem minden vasuti állomásán hatalmas gőzfűrészgépek ezrével és százezrével ontják a deszkát és szállítják azt nemcsak az ország belsejébe, hanem a világpiac minden zugába. És, hogy az utt-örök kilencvenkilenc százaléka ebben a szak-mába is zsidók voltak, azt talán mondanom sem kell, az szent és való! És — hogy mi a köszönet mindezekért, azt elmondják ver-seim. De bizzunk egy igazságosabb utókor eljöveteleiben.

Kiváló tisztelettel:
Aláírás.

Pionirok sorsa

Ez bizony letagadhatatlanul keserű elme-futtatás. Szomorú, hogy valakinek, aki haj-dánában ezreknek adott kenyeret, ma csak morzsák jutnak, de még szomorubb és riasz-tóbb, hogy ez a derék aggastyán és szeren-csétlen sorstársai mindenkit kiszipolyozó gangsztereknek számítanak a divatos eszme-áramlatokkal megfertőzött utókor közvéle-

ményének szemében. Szerintünk sem tett a levél írója rossz szolgálatot azzal, hogy év-tizedeken keresztül résztvett az építő mun-kában, az ipar és a kereskedelem fejleszté-sében, de ki hajlandó kívülről ezt ilyen készségesen és igazságosan elismerni? Nyil-ván senki... Zsidó volt, ghetto-töltelék, a megbélyegzett, sárgafoltos tömeg egyik tag-ja, egyéb nem számít... Egyike volt az erd-élyi erdőkitermelés héroszi munkát folytató pionirjainak? Mondd már...! Nem eszményi célok fűtötték, hiszen zsidó volt, veleszüle-tett, harcosló ösztöneinek engedelmeske-dett, amikor annakidején „nagy fába vágta a fejszét”... Más körülmények között talán már szobra lenne valahol. Mert a pionirok, az uttörők, akik elvadult talajt munkáltak meg, „aruvimi erdő”-höz hasonló ösbozoton keresztül törtek utat, Amerikában például szobrot kaptak.

Verseik, amelyek sokat mondanak...

S. F. bátyánk öreg napjaira talán még ná-lunk is jobban görnyedezik a zsidó sors ólomsúly terhe alatt. Meg is írja „Van egy nép” című versének első két sorában:

„Van egy nép, melynek nincs hazája,
szétszórtan él a nagyvilágba”.

A további sorokban a zsidó erényeket, kereskedelmi, ipari és kulturális téren szer-zett érdemeiket sorolja fel a hetvenhét esz-tendő költő, a konkluzió azonban nála sem lehet más, mint:

„De Mózes-vallású, héber az imája,
ezért üldözik, ez a hibája”.

A zsidó sorsot példázza „Hajdan és ma” című versében is. Tartalmilag olyan igaz, hogy verstani fogyatékoságait könnyű szív-vel meg lehet bocsátani. Ha ráadásul tekin-telbe vesszük, hogy a verset egy nyolcadik X felé közelgő ember írta, akinek sohasem volt ez a mestersége, egészen sikerült alko-tásnak tarthatjuk:

Nyulbörök lógtak a vállán,
vásárolta őket olcsón és drágán.
Cipel nagy batyut, bene sok rongyot
és a fejében nyomasztó gondot.

A falvak sáros uccáit mérte,
furylázva, — gumyolták érte.
De ő csak tovább, továbbfurylált,
csesebecsüket s pántlikáit kínálta.
(a fia ezalatt nyolcadikba járt).

Es gyültek, gyültek a garasok,
a krajcárokból lettek forintok.
Es amidőn száz forint együtt volt,
megnyilt a sarkon egy kicsike bott.

Telt, mult az idő, elrepiült...
a vén furulyás is sirba dült...
Majd betöltötte helyét a fia,
kinek már szük volt Macedónia...
Nem volt nyugta, nem maradt békén,
míg nem volt egy gyára a város végén.

Gyártott téglát, gyártott cserepet,
száz éhes szájnak adott kenyeret,
ha olykor-olykor rá is fizetett.

Es szaporodtak itt is, ott is a másfajta
gyárak,
melyeket többnyire nyulbörből csináltak
és nagyapáink összefurulyáztak.

Es napjainkban ezért mi a köszönet?
Az uttörők sarjából „megvetett népség”
lett.

Kiveszik szájából a falat kenyeret,
mert apja, anyja zsidónak született.

Gyülölik, lenézik őket a „vitézek”,
hej pedig nagy kérdés, melyik a vitézebb?

Ezek után azt lehetne hinni, hogy az élet-harcban kifáradt, kiábrándult és csalódott öreg fakereskedőnek „elege van mindentől”. Tévedés! Hallgassuk meg, hogyan vélekedik erről „Nyugalomban” című versében:

Átnézek a tulsó partra
némán, hosszan, elmerengve...
Kavarog, nyüzsgő a világ,
mintha egy hangyaboly lenne.

Emitt csend és béke honol
— élek immár nyugalomban —
amott harc folyik a léteért
süketítő csatazajban.

Ottahagytam a csatateret
megrokkolva, megsebezten.
De ha újra ott lehetnék,
nem adnám a világot sem.

Nem, ő nem csügged. Hetvenhét esztendő-vel a vállán is bizik egy jobb jövőben. Még bátorit és lelkesit is „Zsidó szózat” című versének utolsó strófájában:

„Előre bátran, Izrael népe,
drága kincs lesz a jutalom érte!
Tette fel tovább, aprók és nagyok
s nem leszünk örökké hazátlanok!”

Ez a levél s ez a négy vers egy ember ele-te. Olyan emberé, aki mellé oda szeretnének állni, hogy magunkhoz öleljük, megverege-szük a vállát és fülébe sugjuk:

— Csak így tovább, bácsikám! Ne féljen semmitől. Hiszen, mint öreg fakereskedőnek, aki sokat járt az erdőben, tudnia kell, hogy a fák nem nőnek az égig!

Makkabi-szellemben folytatja működését a temesvári Kadima

A sportegylet kebelében belül akciót indítottak a héber nyelv terjesztésére

Temesvár, február 4. (Az Új Kelet tud.) A temesvári Kadima sportegylet vasár-nap tartotta meg nagy érdeklődés mellett tizennyolcadik rendezévi közgyűlést a zsidó kulturothron helyiségeiben, Weisz Artur dr. elnökléte alatt. Elnöki megnyitójában Weisz Artur dr. magvas visszapillantást vetett a Kadima fennállásának és működésének tizen-nyolc esztendőjére. Ennek idején a temes-vári zsidóság vezetői felismerték egy zsidó sportegylet szükségességét, hogy az ifju ge-nerációt a zsidó ideálok és „mens sana in corpore sano” szellemében neveljék. Tizen-nyolc esztendőn át sok áldozat és megfeszí-tett munka árán teljesítette fontos hivatá-sát a Kadima, amely az ifjakat a fegyelem, bajtársiasság és államhűség jegyében nevel-te. Weisz Artur dr. ezután a sport fontossá-gát méltatta, majd hálás szavakkal emlé-kezett meg öfelsége Károly királyról, a ro-mániai sportélet legfelsőbb támogatójáról.

Edlitz Jenő főtitkár részletes titkári be-számolójában kiemelte azt a fontos szere-pet, amelyet a sport a zsidóság mai helyze-tében betölt és hangsúlyozta, hogy a zsidó sportegyleteknek ma csak akkor van létjo-gosultságuk, ha a Makkabi-szellemben mű-

ködnék. Ennek megfelelően a kreck-rendszer helyett a tömegsportra, a zsidó ifjuság tö-meges edzésére, fizikai kiképzésére kell fektetni a súlyt. A temesvári zsidó társadalom-nak is teljes mértékben fel kell ismernie a Kadima sportegylet működésének fontossá-gát és azt erkölcsileg és anyagilag messze-menően támogatni kell. Ha erre teljes mér-tékben lehet számítani, akkor az egyesület mai hivatottságának százszázalékban megfe-jelhet.

Ezután Rosenthal Pál dr. ügyvezető alel-nök a torna- és futball-szakosztályok műkö-déséről tartott beszámolót, míg Weber Ist-ván a tenisz-, Kun István dr. pedig a turis-ta-szakosztály működéséről terjesztett be je-lentést. Rosenthal Pál dr. a pénztári jelen-tést és az új költségvetést, Kohn Sándor al-elnök pedig az ellenőrző bizottság pénztári jelentését nyújtotta be. A felmentvény meg-adása után a közgyűlés dícsőően emlékszik meg a lelépő vezetőség működéséről és jegy-zőkönyvi köszönetet szavaz Grünberger La-jos ügyvezető elnöknek, Nemes Hugó társ-elnöknek, Drexler Albert tenisz-szakosztá-ly elnöknek, Rosenthal Pál dr. ügyvezető alelnöknek, Kohn Sándor alelnöknek, Edlitz Jenő főtitkárnak, valamint Berger Jenő-nek, Hönig Ernőnek és Weber Istvánnak.

Kaufheil Ernő indítványt terjesztett be és javasolta, hogy a Makkabi-szellemnek megfelelően indítsanak az egylet kebelén be-lül széleskörű akciót a héber nyelv terjesz-tésére. A közgyűlés lelkesen magáévá tette az indítványt és Kaufheil Ernőt bízta meg az akció megszervezésével.

A közgyűlés a jelölőbizottság ajánlatára a következő új vezetőséget választotta meg: Diszelnökök: Nyiri Jenő vezérigazgató, Rei-

ter Károly, Rosenthal Marcell dr., Totis Rezső, Stern Vilmos. Elnök: Weisz Artur dr., ügyvezető elnök Nemes Hugó igazgató. Elnöki tanács: Adler Adler István, Berger Jenő, Deutsch Pál dr., Drexler Albert, Far-ka József, Grünberger Lajos, Perényi Géza, Gábor Dezső dr., Kohn Sándor, Spirling Ká-roly. Alelnökök Kohn Károly, Kohn Hugó, Langer Sándor, Léb Lajos. Ügyvezető alel-nök és sportigazgató: Rosenthal Pál dr. Fő-titkár: Edlitz Jenő. Titkárok: Fuchs Lajos és Weber István. Főpénztáros: Stein Oszkár. Ellenőrök: Klein Miklós és Vámos György. Ügyészek: Biró Jenő dr. és Kertész Pál dr. Egyesületi orvosok: Baruch Félix dr., Deutsch Pál dr., Farchy Leó dr., Klein Endre dr., Kovács László dr., Naschitz Imre dr., Perlestein Artur dr., Schlésinger László dr., Fegyelmű bizottság: Naschitz István dr., Nemes Hugó, Edlitz Jenő, Rosenthal Pál dr., Schuster Ödön dr., Schwartz István. Mak-kabi szakosztály elnöke: Grünberger Lajos, referense: Rosenfeld Sándor. Futball szak-osztály elnöke: Deutsch Pál dr., intéző: Kohn Károly, edző: Löwenfeld László, pénztáros: Havas Zoltán, ellenőr Schwartz Izsó, főren-dező: Fuchs Ferenc, bizottsági tagok: Fuhr-mann József, Popper Gyula, Reck Adolf, Schlosser Leó, Welber Aladár. Tenisz és ping-pong szakosztály elnöke: Drexler Al-bert, tornaszakosztály elnöke: Kohn Sándor, művezetője: Veró Adolf tanár, pénztárosa: Waechter Sándor. Turistaszakosztály elnöke: Gábor Dezső dr., vezető: Stein László, tit-kár: Ehrenfeld M., pénztáros: Rosenfeld Ödön. Pénzügyi bizottság elnöke: Perényi Géza, tagok: Spirling Károly, Adler István, Berger Jenő, Farkas József, Grünberger La-jos, Kohn Sándor, Kohn Hugó, Léb Lajos, Acht Tivadar, Mannheim Lajos, Löw Beer Béla, Schwartz István. Ezen kívül a köz-gyűlés még 73 tagu választmányt választott.

A Kadima új vezetősége kétségtelenül biz-tosítékot nyújt arra, hogy a nagymultú te-mesvári zsidó sportegylet a jövőben még fo-kozottabb mértékben fogja megvalósítani célkitűzéseit.

AZ IMPOTENCIA

legyőzhető

RETON
TABLETÁKKAL

ÉLET

Társaság ez a hétfői próba...
te rendes pró-
tlen és pontos

nébe!

sakia a

bban

ezet. Olcsó
átmavezett
szolgálat.

Mesterkönyv, tanonckérdés, cégbejegyzés ...

A bánsági zsidó iparostársadalom aktuális problémáiból

Timisoara, febr. 4. (Az Új Kelet tud.) A bánsági zsidó iparostársadalom a vállalkozási krízis hónapjai alatt sokat szenvedett a munkalehetőségek hiánya miatt, de ezen felül is olyan problémákkal kell szembenéznie, amelyek az iparosok többi rétegétől távol állanak. Az új évad előjelei, különösen az építkezéseket illetően, némi reményt nyújtanak a zsidó iparosoknak is a regenerálódásra, de ugyanakkor előtérbe kerülnek a szabad működési lehetőség mestességesen támasztott akadályai.

Az iparigazolványok bevonása és a mesterkönyvek kibocsátása révén a zsidó iparosok szerzett jogai hosszú időn át veszélyeztetve voltak. Egyes hivatalok önkényes tulbuzgósága révén akadályokat gördítettek a jogosan igényelt mesterkönyv kibocsátása elé, maga a temesvári munkakamara pedig a revidiált állampolgárság igazolásához kötötte feltételként a mesterkönyvek kiosztását. Mint annak idején, már megirtuk, a minisztérium erélyes intézkedéssel vetett véget ennek az akadékoskodásnak és meg kell állapítanunk, hogy azóta a mesterkönyvek kiosztása — egyes külön okokból eredő kivételektől eltekintve — már befejezést nyert. Így a zsidó iparosok tovább gyakorolhatják jogukat. Annál nehezebb azonban a fiatal iparosok számára a mesterkönyv megszerzése. Az új zsidó iparogenerációnak már e felé fel kell készülnie a várható akadályokra, amelyeket csakis átlagon felül szakképzéssel és komolysággal küzdhet le.

Ugyanitt merül fel a zsidó iparostanoncok kérdése is. A kötelezővé vált állami tanoncközvetítés révén természetesen az elhelyezkedési lehetőségek e sorában a zsidó iparostanonc az utolsó helyre került. A román elem támogatása révén a zsidó tanoncnak csakis zsidó mesterknél lehet még hely, mert a más kisebbségi iparosok természetesen saját nemzetiségüket támogatják. A zsidó mesterekre tehát szükség esetén még az az áldozat is hárul, hogy létszámon felül, az államilag közvetített román tanonc mellé zsidó tanoncot is vállalon műhelyébe, de legalább is ebbeli szándékát kifejezésre kell juttatni az állami munkaközvetítő hivatal előtt. Ezt az áldozatot a fiatal zsidó iparogeneráció érdekében meg kell tenni, mert különben a zsidó ifjúság előtt zárva maradnak a képesítési utjai.

Ezen felül még az új cégbejegyzések korlátozása is veszélyezteti a zsidó iparosok működési lehetőségét. A temesvári iparkamara a kötelezővé vált cégbejegyzés révén arra az álláspontra helyezkedett, hogy új ipari cégek bejegyzése tekintetében csak akkor ad kedvező véleményt ha az új cég alapítását a kérvényező megfelelően megokolja és nem gyakorol káros hatást a már meglévő ipari üzemek életképességére. Ezek a kritériumok kétségtelenül óvatosságra intik mindama zsidó iparosokat, akik új vállalkozást kezdenek. Cégbejegyzési kérvényeiket alaposan meg kell okolni, főként pedig arra kell vigyázni, hogy a konkurrenca ne emelhesse ellenük jogos kifogást. Ez a kérdés nem megoldhatatlan, mert Temesváron például még ma is vannak olyan városrészek, ahol nagy távolságra nem találni ipari műhelyeket.

Az új villanegyedekben, az ujonnan épült családi házak negyedeiben még ma is szükség van ipari műhelyekre, tehát elsősorban ilyen környékeken kell megválasztan a megnyitandó üzem, vagy műhely helyiségét. A forgalmasabb utvonalakon amúgy is erős konkurrenciális harc folyik, tehát a fiatal iparosnak saját érdekei szempontjából is előnyös, ha messzi távolságra egyedül áll a szakmájában.

Temesváron nem telepítik ki a külterületre a már meglévő iparvállalatokat

Timisoara, febr. 4. (Az Új Kelet tud.) A temesvári városi egészségügyi hivatal tervet készített az iparvállalatok rendezésére. A terv egyik része felölelte volna a már működő iparvállalatok kitelepítését a város lakatlan részeibe. A terv eme része szerint a hatóságok kényszerítették volna mindama iparvállalatokat, amelyeket közegészségügyi szempontból károsnak minősítenek, hogy üzemüket záros határidőn belül külterületre költöztessék át.

A terv nagy nyugtalanságot keltett az érdekeltektől iparvállalatok tulajdonosainak körében. Temesváron ugyanis az iparvállalatok nagy része a belterületeken, illetve a már beépített városrészekben található. A város kiépülése az utóbbi husz évben olyan gyors tempóban történt, hogy ma már azok a területek, amelyek néhány évvel ezelőtt még lakatlanoknak számítottak, sürri lakossággal birnak. Annak idején az egyes iparvállalatok közel a város központjához, de akkor még lakatlan területen építették fel üzemüket, amelyek környéke időközben beépült. Eppen a város belterületén található lakatlan területek kedveztek Temesváron az iparvállalatok létesítésének és ez volt az oka annak is, hogy a szomszédos városokból jelentékeny számú iparvállalat költözött a Bánság fővárosába.

Ha már most ezek az iparvállalatok költözésre kényszerülnek, az súlyos problémát jelentene. Egyrészt nem lehet könnyen megfelelő telket találni a külvárosokban, ahová az üzemeket át lehetne költöztetni, másrészt pedig a vállalatokat súlyos veszteség érné a már meglévő üzemi épületek lebontása és újból való felépítése révén. Mindezen felül az iparvállalatok működése is megszakadna a költöztetési és építkezési munkálatok idejére.

Jó auspiciumok jegyében alakul a tavaszi üzleti szezon

Timisoara, febr. 4. (Az Új Kelet tud.) Bánsági gazdasági körökben egyre nagyobb érdeklődéssel tekintenek a most kialakulóban lévő tavaszi üzleti szezon elé. A gyárak és az angrosszisták termékei, illetőleg áruik nagyobbik részét immár leköltötték, ami most február első napjaiban történik, az már csak az áru pótkihelyezéseként számít. Ha alapul vesszük a tavaszi szezonra leköltött ármennyiségeket, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az áru iránti érdeklődés elég élénk volt s ebből kiindulva, a tavaszi üzlet nagy auspiciumok jegyében fog megindulni. Természetesen egészen más kérdés az, hogy a mostani áruvétel iránt a fogyasztók körében is megfelelő érdeklődés fog-e megnyilvánulni.

A bankok felkészülődése
Bankkörökből az utóbbi napokban jó híreket kapunk. Nagyon biznak abban, hogy

lyiséget. A forgalmasabb utvonalakon amúgy is erős konkurrenciális harc folyik, tehát a fiatal iparosnak saját érdekei szempontjából is előnyös, ha messzi távolságra egyedül áll a szakmájában.

A zsidó iparosok életlehetősége a gazdag Bánságban is kemény munkát, sok esetben pedig erős egzisztenciális harcot jelent. Ezt azonban a szakmáknak és az egyedeknek egyaránt bátorsággal kell vállalniuk az új generáció érdekében.

töztetni, másrészt pedig a vállalatokat súlyos veszteség érné a már meglévő üzemi épületek lebontása és újból való felépítése révén. Mindezen felül az iparvállalatok működése is megszakadna a költöztetési és építkezési munkálatok idejére.

Ezeket a súlyos érveket az érdekeltek a kereskedelmi és iparkamara vezetősége elé tárták és arra kérték a kamarát, hogy a kereskedelmi érdekek megvédésére foglaljon állást a kitelepítési tervvel szemben. A kamara magáéva tette ezeket az érveket és mint már röviden jelentettük — elutasította az egészségügyi hivatal tervezetnek vonatkozó részét. Időközben az illetékes városi hatóságok is meggyőződtek arról, hogy az iparvállalatok zömének kényszerű átköltöztetése súlyos kárt jelentene a Bánság közgazdasági életében. Ezért máris módosították a tervezetet, amely nem fogja érinteni a már működő iparvállalatokat, mindössze az ujonnan létesítendő üzemekre vonatkozik.

Eszerint a jövőben az egészségügyi hatóságok az ujonnan létesítendő két lóerőnél, vagy 10 munkásnál nagyobb üzemű iparvállalatok számára csak akkor adnak majd működési engedélyt, ha a üzemet a város külterületén, lehetőleg lakatlan részen építik fel. Külön bizottság fogja minden esetben megállapítani, hogy az új iparvállalat helye nem veszélyezteti-e a lakosság egészségügyi érdekeit, ami természetesen az üzemekben teremtett anyagok minőségétől is függ.

a tavaszi üzleti évad új vérkeringést fog belevinni a gazdasági életbe. Mint már említettük, elsősorban itt Temesváron, számításba vették a nagyarányúnak ígérkező építkezést. A tavaly, de már 1937-ben is csökkentett tempóban építkeztek s így érhető, hogy ezen a téren most jó alkalom ígérkezik azok számára, akiknek pénzük van, hogy a pénzt ezuttal rentabilisan építkezésekre investálják. A magánépítkezésen kívül nagyszabású középítkezésre is van kilátás.

Egyrészt tehát az építkezés, másrészt az egyre fokozódó export is biztató jelnek számít. Mindez, természetesen, szoros összefüggésben áll a pénzügyi helyzettel is. Ha a pénz újból akcióba kezd, a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy az a depresszió, mely hosszú hónapokon keresztül minden kezdeményezést csirájába folytott, most felenged. Ilyen körülmények között a bankok is érhető módon készülnek fel az új üzleti lehetőségekre. A hitelkeretek kibővítésére is sor kerül ilyenformán. Ennek a reménynek az alátámasztására szolgál az is, hogy a betétek egyre szaporodó tendenciát mutatnak az egész vonalon.

Szélcsend a gabonafronton
A bánsági gabonapiacra komoly eltolódások állottak be az utóbbi napokban. Ezek az eltolódások egyben komoly veszteségekkel is jártak azok számára, akik nagy gabona, de főleg buzakészletek fellett rendelkeztek. A buza — mint ismeretes — ugyanis az elmúlt napokban 20—25

lejjel esett mázsánként. Vagyis: 440—445-ről 420—425 lejre csökkent. Szakkörökben azt állítják, hogy az áresés szoros összefüggésben áll a nemzetközi világban az utóbbi napokban beállott hangulatváltással. Helyesebben: amilyen mértékben a háborús hangulat csökkent, olyan mértékben esett a buza ára is. Sőt: egyesek szerint további áresőkkenés sincs most már kizárva. És ez érthető is, hiszen a háborús pszichozissal együttjövő bevásárlások is alábbhagytak. Így tehát, aki további hossza spekulált ezen a téren, alaposan ráfizetett.

Egyébként az elmúlt napokban súlyos komplikációk állottak elő a vagonhiány körül. Amíg ugyanis a buza hossz tartott, állandó vagonhiány zavarta a rendes szállítási lehetőségeket. Abban az időben Temesvárról a legjobb esetben napi 2—4 vagon lehetett utnak indítani Constanța felé. Most, hogy az árak csökkentek a buzafronton, már volna naponta 30 üres vagon is, ám ezuttal nem konvenial az árut Constanțaiba dirigálni.

Ilyenformán a bánsági gabonafronton pillanatnyilag szélcsend dominál. Ezidőszent jöslatokba sem lehet bocsátkozni, hogy az árak és egyáltalán az üzlet miként fog alakulni.

A cégtulajdonosok, igazgatók és cégjegyzők február 15-ig igazolni tartoznak revidiált állampolgárságukat

Timisoara, febr. 4. (Az Új Kelet tud.) A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága a napokban ülést tartott s ezen letárgyalták az összes aktuális napirendi kérdéseket. Elsősorban tárgyalás alá vették a nemzetgazdasági minisztérium legutóbbi rendeletét, mely foglalkozik állampolgársági revízióval és ezzel kapcsolatosan az érdekeltektől kérték, hogy a bizottság elhatározta éppen ezzel a miniszteri rendelettel kapcsolatban, hogy február 15-ig kötelesek mindazok a cégtulajdonosok, igazgatók s cégjegyzők, akik a cégbejegyzési lajstromban szerepelnek és akiknek állampolgársági ügye revízió alá került, hivatalos igazolást hozni arról, hogy ügyük a revízió során teljesen rendeződött. Akinek állampolgársági ügye még mindig folyamatban van, tehát nem törölték őket az állampolgársági lajstromból, kötelesek ezt megfelelő hivatalos módon igazolni. Mindazok azonban, akik február 15-ig a vonatkozó hivatalos dokumentumokat nem tudják produkálni helyzettik tisztázására, avagy ezt egyáltalán elmulasztják, olybá tekintik őket, mint akiket az állampolgársági lajstromból törölték volna és ez maga után vonja majd, hogy a cégbejegyzési lajstromból is törölni fogják.

Temesváron nem változik meg a bírósági tárgyalások rendje

Timisoara, február 4. A temesvári igazságügyi hatóságokhoz nemrégben rendelt érkezett a minisztériumtól az egységesített igazságszolgáltatási eljárásra vonatkozóan. Ennek megfelelően a bíróságok delután is tartottak volna tárgyalásokat, olyképpen, hogy a tábla és a törvényszék csak delután, a járásbíró pedig délelőtt és delután tárgyalta volna az ügyeket. Eme rendelkezés ellen a bírói testület s az ügyvédi kar egyaránt felemelte szavát és a minisztériumhoz intézett memorandumban részletesen felsorolták mindama okokat, amelyek károsan befolyásolnák az igazságszolgáltatás menetét, valamint a jogkereső tömegek érdekeit is sértik.

A minisztérium elfogadta ezeket az érveket és most leiratban közölte az illetékes hatóságokkal, hogy a bírósági tárgyalások rendje a régi maradhat.

Mely a tek

Amióta a le...
alapról, több...
déseivel igyek...
a hivatalos ár...
reskedelmi és...
valutáját tart...
azoknak az ál...
jegybankjainak...
vannak és em...
napok, sőt év...
alig mutatkoz...
európai állam...
távai rendelke...
váltásárfolyam...
zöldi értékelé...
tatoznak.

Az Új Kelet...
tesen ismertett...
nak értékét ar...
hogy ezek a v...
képviselőnek...
csak azokban a...
értéket, amely...
zetük is van...
erdekes egyik...
Schweizerische...
összeállítás...
vi kimutatásáb...
lítás részletes...
magánforgalom...
vatalos árfolya...
tételük az egy...
A felsorolás...
omban ismerte...
vizatósége ma...
képpen értékel...

1. kg. szinara...
1 Napoleon ar...
1 arany husz...
1 aranyfont...
1 arany doll...

Az egyes álla...
rint csoportosít...
lyama mutat-e...
los devizaárfoly...
mok, amelyel...
a zürichi magá...
nyegesebb eltér...
mokkal szembe...

Anglia: A...
árfolyama 20.70...
árfolyammal).
20.68 sv. franko...
Albánia: 100...
kerül.

Belgium: 100...
frankos árfolya...
Dánia: a 100 k...
frankos árfolya...
Eszterország: a...
svájci frankkal...
Franciaország...
dis címleteket...
jegyzik.

Finnország: ...
ket 8.90 svrank...
Hollandia: a...
239.10 svfranko...
Litvánia: a...
svfrankon jegyz...
Luxemburg: a...
frankon jegyzik...
Svédország: ...
106.30 svfranko...
Egyiptom: a...
svfrankos árfol...
Algeria: a...
svfrankos árfol...
Argentina: a...
svfrankon jegyz...
Ausztrália: a...
svfrankon jegyz...
Brazília: a 10...
frankos árfolya...
Délafrikai Un...
matok (Kenya...
bár): 1 font...
jegyzik.

Kanada: 1 k...
svfrank.

Chile: a 100...
kon jegyzik.

Japán: a 100...
kon jegyzik.

Vegyen **PHILIPS** rádiót
mert az vezet **hálózati** és **batériás** készülékekben
PHILIPS-rádiószalon
Timisoara IV., Bul. Carol 14. Telefon: 30-20

KÖZGAZDASÁG

Mely államok bankjegyei szenvedtek nagyobb értékcsökkenést a nyugati devizatőzsdéken

Amióta a legtöbb állam letért az arany-alapról, több állam devizakorlátozó intézkedéssel igyekszik megővni valutájának azt a hivatalos árfolyamát, amelyen — külkereskedelmi és külföldi fizetési okokból — valutáját tartani akarja. Ez a törekvés csak azoknak az államoknak sikerült, amelyek bankjegybankjainak megfelelő aranykészletei is vannak és eme valuták árfolyamaiban hónapok, sőt évek óta számottevő változások alig mutatkoznak. Viszont nagyon sok olyan európai állam van, amely „manipulált” valutával rendelkezik és amelyeknél a hivatalos váltóárfolyam, valamint a bankjegyeik külföldi értékelési között nagy eltérések mutatkoznak.

Az Új Kelet január 21-i számában részletesen ismertették az egyes államok valutáinak értékét aranyban kifejezve, illetőleg, hogy ezek a valuták mekkora aranyértéket képviselnek. Ez az értékelés hivatalos és csak azokban az államokban fedi a tényleges értéket, amely államok pénzeinek aranyfedettségük is van. Ebből a szempontból nagyon érdekes egyik vezető svájci banknak, a Schweizerische Bankgesellschaftnak ama összeállítását, amely az intézet legutóbbi havi kimutatásában jelent meg. Ez az összeállítás részletesen felsorolja, hogy a zürichi magánforgalomban — január végén — a hivatalos árfolyamokkal szemben hogyan értékelik az egyes államok bankjegyeit.

A felsorolás szerint a nemzetközi forgalomban ismertebb aranyérmékét a zürichi devizatőzsde magánforgalmában a következőképpen értékelik:

1 kg. szinarany 4930 svájci frankba kerül.
1 Napoleon arany 28.62 svájci frankba kerül.
1 arany husz koronás 30.13 svfrankba kerül.
1 aranyfont 36.47 svájci frankba kerül.
1 arany dollár 7.49 svájci frankba kerül.

Az egyes államok valutáit a felsorolás szerint csoportosítja, hogy a bankjegyek árfolyama mutat-e lényegesebb eltérést a hivatalos devizaárfolyammal szemben. Ama államok, amelyek bankjegyeinek árfolyama a zürichi magánforgalomban nem mutat lényegesebb eltérést a hivatalos devizaárfolyamokkal szemben, a következők:

Anglia: A nagycimletű font bankjegyek árfolyama 20.70 svfrs. (azonos a hivatalos árfolyammal). 2 kis cimletű bankjegyeket 20.68 sv. frankos árfolyamon jegyzik.

Albánia: 100 albán frank 140 sv. frankba kerül.

Belgium: 100 belgas bankjegyet 74.25 sv. frankos árfolyamon jegyeznék.

Dánia: a 100 koronás bankjegyeket 92.10 sv. frankos árfolyamon jegyzik.

Esztergom: a 100 koronás bankjegyeket a svájci frankkal parin jegyzik (1:1).

Franciaország: A nagycimletűket 11.63, a kis cimletűket 11.69 svfrankos árfolyamon jegyzik.

Finnország: a 100 finnmarkás bankjegyeket 8.90 svfrankos árfolyamon jegyzik.

Hollandia: a 100 forintos bankjegyeket 239.10 svfrankon jegyzik.

Litvánia: a 100 litvános bankjegyeket 40 svfrankon jegyzik.

Luxemburg: a 100 Lux.-frankost 18.20 svfrankon jegyzik.

Svédország: a 100 koronás bankjegyeket 106.30 svfrankon jegyzik.

Egyiptom: az 1 fontos bankjegyet 20.90 svfrankos árfolyamon jegyzik.

Algéria: a 100 frankos bankjegyet 11.30 svfrankos árfolyamon jegyzik.

Argentína: a 100 pesos bankjegyet 100.50 svfrankos árfolyamon jegyzik.

Ausztrália: az 1 fontos bankjegyet 15.90 svfrankon jegyzik.

Brazília: a 100 Milreis-bankjegyet 19 svfrankos árfolyamon jegyzik.

Délafrikai Unió és a délafrikai angol gyarmatok (Kenya, Tanganyika, Rhodesia, Zanzibár): 1 fontos bankjegyet 20 svfrankon jegyzik.

Kanada: 1 kanadai dollár bankjegyet 4.37 svfrankon jegyzik.

Chile: a 100 pesos bankjegyet 12 svfrankon jegyzik.

Japán: a 100 Yenes bankjegyet 80 svfrankon jegyzik.

Jáva: a 100 jávai forintos bankjegyet 238 svfrankon jegyzik.
Új Zeeland: az egy fontos bankjegyet 15.70 svfrankon jegyzik.
Palesztina: az egy fontos bankjegyet 20.50 svfrankon jegyzik.
Egyesült Államok (USA): a nagycimletű dollárbankjegyeket 4.42 svfrankos, a kiscimletűket 4.41 svfrankos árfolyamon jegyzik.
Uruguay: a 100 pesos bankjegyeket 120 svfrankon jegyzik.

Alábbiakban közöljük a gyengébb valutájú államok bankjegyeinek tényleges árfolyamát, összehasonlítva az illető államok hivatalos devizaárfolyamaival:

	A bankjegyek árfolyama	A hivatalos devizaárfolyam (svájci frankban)
Németország:	44.—	177.75
Bulgária:	5.35	2.80
Görögország:	3.10	3.95
Irország:	20.40	20.71
Olaszország:	12.70	23.30
Jugoszlávia:	6.05	10.—
Lengyelország:	57.—	83.75
Portugália:	18.—	18.90
Csehszlovákia:	3.40	15.15
Törökország:	2.10	3.50
Magyarország: (100 pengős bankjegyek)	36.50	87.—

Közepes forgalom mellett élénk a bucaresti tőzsde

Az összes favorit értékek szilárdultak

A bucaresti tőzsde a hét elején lanya iránnyal nyitott, a hét végén általános javulási tendencia mutatkozott és közepes forgalom mellett az összes favorit értékekben árfolyamjavulás következett be. A fixkamatozású papírok piacán átlagban 1-2 pontos árfolyamjavulás mutatkozik, a Stabilizarea 62.75-ös, a Desvoltarea 64.87-es, a kisajátítási kötvény 60.75-ös, az 1933. évi járadék 66.25-ös, az Inzestrarea kötvény nagy cimletei 85.75-ös, a kis cimletek 83.25-ös, az adóbon 51-es, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 44.37-es árfolyamon zárt. A bankrészvények szilárdabbak. A Banca Naționala részvény 75 lejjel 5550 lejre, a Româneasca 15 lejjel 645 lejre, a Credit Industrial 45 lejjel 890 lejre szilárdult, a Comro változatlanul

240 lej, az Albina 425 lej, a Credit Român 15 lejjel 410 lejre lanyhult. A biztosítási papírok tartottak. A Dacia România 4075 lej, a Generala 1220 lej, az Agricola Fonciera 320 lej, a Naționala 310. A petróleum részvények közül a külföldi tőzsdéken is jegyzettek szilárdultak, a belföldi tőkésük változatlanok. Az Astra-Română 40 lejjel 985 lejre, a Steuaa-Română 5 lejjel 355 lejre, a Concordia 30 lejjel 580 lejre, a Credit Minier 5 lejjel 245 lejre szilárdult, a Redeventa változatlanul 190 lej. Az ipari részvények is szilárdabbak. A Resita 30 lejjel 475 lejre, a Tramway-Bucuresti 20 lejjel 1180 lejre, a Letea 30 lejjel 1020 lejre, a Mica 100 lejjel 1690 lejre emelkedett.

A nyugati tőzsdéken általános hausse keletkezett Chamberlain és Hitler beszéde után

A londoni City véleménye Németország súlyos gazdasági bajairól. Lanyhák az árutőzsdék. A Németországgal határos államokból menekül a tőke. Mc. Kenna, a Midland Bank elnöke az angol konjunktúra javulását jósolja. A Bank of England aranykészletének értékelése után a font 50 százalékos aranyfedezettel rendelkezik

Zürich, február 4. A világtőzsdék hetek óta tartó lanyhaságában általános élénkülést hozott Hitler és Chamberlain mult heti beszéde. A londoni Cityben a Hitler-ről vallott véleményt kevésbé befolyásolta a beszéd, az a tény azonban, hogy most már a német kormány is kénytelen beismeri a súlyos gazdasági, de még súlyosabb pénzügyi bajokat, a londoni City szerint arra vall, hogy a totális államok vezetőinek minden háborus fenyegetése ellenére sem oly akut a háborus veszély, mint ahogyan azt az előző hetekben hitték. A londoni City szerint Németország tartós háborúra gazdasági okokból is képtelen és így a totális államok veze-

tőinek ilyen fenyegetéseit megfelelően lehet értékelni. Mindezek ellenére a londoni Cityben nagy érdeklődéssel várják Mussolini beszédét, amely különösen a párizsi tőzsdére lehet nagy hatással.

A nyugateurópai árutőzsdéken Hitler beszéde után a spekuláció teljesen abban hagyta vásárlásait és így az összes nyersanyagok árában általános árlanyhulás következett be, különösen a gabonákrában és a többi mezőgazdasági eredetű nyersanyagokban. A londoni árutőzsdén az egyes nemzetközi kartellek részéről tovább termelési kvótacsökkentésekre számítanak, a megcsappant kereslet miatt. Az aranyvándorlás — Hitler és Cham-

Az egyes államok legutóbbi intézkedései bankjegyeikkel kapcsolatban

Bulgária: az 1922. évi kibocsátású 500 és 1000 levas bankjegyeket kivonta a forgalomból.

Németország: az összes osztrák schilling pénzeket, az 1 és 5 markás 1935. évi kibocsátású érmekeket a forgalomból kivonták.

Görögország: a köztársaság alatt kibocsátott összes drahma bankjegyeket a forgalomból kivonták.

Olaszország: a 10 és 20 lírás ezüstötkeket a forgalomból kivonták.

Jugoszlávia: a külföldön levő 500 és 1000 dináros bankjegyek bevitelét tilos.

Csehszlovákia: 10 és 20 csehszlovák címletekben csak 300 csehszlovákia vihető be, a nagyobb címletű csehszlovák bankjegyek bevitelét tilos.

A jelentős megjegyzni, hogy legkomplikáltabb a kalkuláció a német valutával kapcsolatban (különösen Dr. Schacht menesztése óta), mivel a hivatalos devizaárfolyamon és a márkabankjegyek árfolyamán kívül jegyzik még: az ezüst márká váltópénzeket, valamint hétféle „Sperrmarkot”, amelyekkel a német kormány a legkülönbözőbb módon manipulál, de amelyek közül egyeseket a hivatalos márkadeviza árfolyam 8 százalékán (92 százalékos leértékeléssel) jegyeznek.

A márkabankjegyeken kívül külön forgalom van az egyes idegenforgalmi irodák által árusított „idegenforgalmi csekkokban” is, amelyeket az olaszok a németek és csehek árusítanak nagy előszeretettel. Ezekért az idegenforgalmi csekkokért az olasz, német és csehszlovák fűrődhelyeken csak részben adnak készpénzt, a többiért szállodát, kárházzal vannak eme idegenforgalmi csekkok árfolyamaira.

A tudomány bebizonyította, hogy egy pohár

FERNET-BRANCA

székrekedéseknél csodákat művel.

berlain beszéde után — tartott az összes Németországgal szomszédos államokból. Az elmúlt héten különösen Svájcban és Hollandiából vándoroltak ki nagy tőkék, főleg Newyorkba és az északi államokba. Hírek terjedtek arról is, hogy — Hollandia és Belgium példájára — a svájci jegybank is Skóciába szállíttatja az aranykészlete túlnyomó részét. Ezt a hírt hivatalosan meg nem erősítették és meg nem cáfolták, tény az, hogy egy svájci frank, mint a holland forint — a nagy kínálat miatt — az elmúlt héten lanyhán tendált az összes nyugati devizatőzsdéken.

A londoni Cityben nagy érdeklődést keltett a legnagyobb angol bank, a Midland Bank közgyűlésén elhangzott elnöki beszéd. Mc. Kenna volt angol kereskedelmi miniszter, a Midland Bank elnöke beszédében optimistább hangot ütött meg a várható angol évi konjunktúrát illetően. Feltűnő a beszédnek az a része, amelyben a fokozott fejtörést helyeselte és szükségesnek tartja a fokozott fejtörést belső kölcsön felvételével. Mc. Kenna nagy jelentőségűnek mondotta a három demokrata állam gazdasági együttműködését, amelyet — Mc. Kenna szerint — kimélyíteni kell. A Németországgal szembeni gazdasági versenyben Mc. Kenna Anglia részéről is olyan módszereket tart szükségesnek, amelyeket Németország is alkalmaz, mert csak így módon kerülhető el, hogy Németország egyes kelet-európai államok gazdasági életében monopolsulyra tegyen szert. Mc. Kenna hangsúlyozta, hogy az 1939. évre Angliában 1938. évinél jobb konjunktúrát vár.

A nyugati tőzsdéken élénk feltűnést keltett, hogy az angol kormány átértékelte a Bank of England aranykészletét. — 1931 szeptember óta ugyanis a Bank of England változatlanul a régi áron — unciaenként 85 shillinges áron — értékelte az aranykészletét és ezzel magyarázható, hogy a fontnak látszólag 26 százalékos aranyfedezete, a Bank of England és angol valutakiégénylítő alap legutóbbi tranzakciója óta. A tervek szerint a Bank of England aranykészletét unciaenként a tényleges 148.5 shillinges áron értékelik át, amikor is a Bank of England kimutatásában 220 millió font értékben fog szerepelni az aranykészlet. Ugyanakkor a jelenlegi 470 millió fontos bankjegyforgalmat 440 millióra fogják csökkenteni, amely után az angol font tényleges aranyfedezete cca 50 százalék lesz.

Az elmúlt héten számos nemzetközileg ismert bank tette közzé mérlegét és hozta nyilvánosságra osztalékát. A jegybankok közül a Banque de France 285 frankról 320 frankra (32 százalékra) emelte az osztalékot. A lengyel jegybank változatlanul 8 százalékos osztalékot fizet, a csehszlovák jegybank az osztalékot 7 százalékról hat százalékra mérsékelte. A vezető svájci bankok változatlan osztalékokat fizetnek, a Schweizerische Kreditanstalt, a Schweizerische Bankgesellschaft és az Eidgenössische Bank 5-5 százalékos, a Basler Handelsbank 4.5 százalékos. A holland és belga bankok rossz üzletéről panaszkodnak és csökkentették az osztalékot, a Société Générale de Belgique 12.5 százalékos, a Crédit Anversois 5 százalékos, a Rotterdammsche Bankvereinigung 5 százalékos.

A nemzetközi devizapiacokon az elmúlt héten lanyha volt a svájci frank és holland forint, változatlan a francia frank és mindenütt szilárdabb a dollár és a font. A középeurópai gyengébb valuták árfolyama is alig változott a külföldi magánforgalomban. 1.20-1.30, Budapesten 2.40-3.45, Prágában 17.725-18.025 volt a lejbankjegyek árfolyama.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A kolozsvári *Sodronyipar Rt.* ezévi rendes közgyűlését február 23-án tartja meg, a szokásos napirenddel. Az 1938. évi mérlegben 45 millió lej részvénytőke és 22.435.644 lej rendes tartalékalap mellett 17.613.014 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben az investíciók 261.453.362 lejes értékeléssel szerepelnek, amellyel szemben 208.089.354 lejes amortizációs tartalék áll. A mérlegfőösszege 650.125.189 lej, a bruttó árnyereség 181.149.610 lej.

A brassói *Wilhelm Scherg et Cie S. A.* posztógyár legutóbbi rendkívüli közgyűlésén a részvénytőkét 240 millióra emelte fel, amely 24.000 darab 10.000 lej névértékű részvényből áll.

A *Fabrica de Zahar din Banat S. A.*, amelynek tulajdonát képezi a temesvári cukorgyár, legutóbbi közgyűlésén részvényenként 50 lej (10 százalék) osztalék fizetését határozta el, az 1937-38. évi mérlegeredmény alapján.

A temesvári *Kern Pál Rt.* 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke mellett 60.188 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 5.469.072 lej.

A dévai *Frații Kasztner S. A.* 1938. évi mérlegében 1.500.000 lej részvénytőke és 73.121 lej tartalékalap mellett 57.550 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1.646.694 lej.

A nagyszebeni *Edmund Mauthner S. A.* magkereskedelmi vállalat 1937-38. évi (1938 szeptember 30-án lezárt) mérlegében 500.000 lej részvénytőke mellett 31.393.93 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.802.319.21 lej.

A *Fabrica de Căramidă S. A., Sag* (Temes megye) 1938. évi mérlegében 600.000 lej részvénytőke és 493.800 lej tartalékalap mellett nyereséget nem mutat ki. A mérleg főösszege 1.285.796 lej.

Industria Aurului S. A., Abrud, most közzétett 1937. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke mellett 868.384 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 14 millió 579.325 lej.

A temesvári *S. A. pt. Desfacerea Produselor Fabricii „Filt”* február 7-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen az igazgatóságba választják Coca Gheorghet és módosítják az alapszabályokat.

Az *Intreprinderile Forestiere Române S. A.* legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározta, hogy a 26 milliós részvénytőkét 30 millió lejre emeli fel.

Az *Industria Alimentară Română din Transilvania S. A.*, amelynek Déván vannak nagyobb üzemei, február 17-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a részvénytőkét 7.500.000 lejre emelik.

A bucaresti *Standard Fabrica de Telefoane si Radio S. A.* legutóbbi igazgatósági ülésén, az 1938. évi nyereség terhére, 4 százalékos osztalékióleg fizetését határozták el.

Minisztertanácsi jegyzőkönyv alapján a *Soc. Naționala de Gaz Metan* megkapta az iparpártolási törvény kedvezményeit a magabeváltott *S. A. R. de Gaz Metan* (volt UEG) üzemére is.

A brassói *Frații Schiel S. A.* legutóbbi rendkívüli közgyűlésén a 23 milliós részvénytőkét 35 millió lejre emelte fel, amit a törvényszék bejegyzett.

Energia engedélyek

A nemzetgazdasági miniszter engedélyt adott a cavarani *Industria de Asfalt si Var din Căvran S. A.* cégnek egy 60 lóerős Diesel-motor beállítására, a saját energiáinak ellátására. Az engedély 20 évre szól.

A Sonametan földgáztársaság huszonnégy százalékos rentabilitással dolgozott az 1938. évben

Megirtuk, hogy a két erdélyi földgáztársaság: A *Sonametan* és a *S. A. R. de Gaz Metan* fuzionál, amelyet a két vállalat 1938. évi mérlegei alapján visznek keresztül. Eppen ezért az 1938. évi működés lezárására mindkét társaság február 15-re hívta össze rendes közgyűlését, a szokásos napirenddel.

A most közzétett 1938. évi mérlegben a beolvastó *Societatea Naționala de Gaz Metan (Sonametan)* 160 millió lej részvénytőke és 33.191.822 lej rendes tartalékalap mellett 48.987.149 lej tisztanyereséget mutat ki, ami a saját tőkék 23,9 százalékos jövedelmezőségének felel meg. A bruttó nyeresége 165.851.742 lej, amelyből 69 milliót leírásokra (amortizációkra) fordítanak. A mérleg főösszege 615.061.409 lej.

A *S. A. R. de Gaz Metan* (volt UEG) 1938. évi mérlegében 160 millió lej rész-

vénytőke és 59.427.173 lej rendes tartalékalap mellett 28.250.918 lej tiszta nyereséget mutat ki, ami 13 százalékos jövedelmezőségnek felel meg. A mérleg főösszege 456.496.327 lej, a bruttó nyeresége 76 millió 474.850 lej, amelyből leírásokra (amortizációkra) 15.180.605 lejt fordítottak.

A fuzió után a fuzionált vállalat aktívái meg fogják haladni az egymilliárd lejt.

Lanyhák a gabonatorzsdék, világszerle érezhető az argentinai buza iokozódó kínálata

A kikötővárosok gabonatorzsdéin csökkent a forgalom. A nyugat-európai gabonatorzsdéken különösen a határidőüzletben lanyhák az árak

A gabona világtorzsdéken az ausztráliai, de különösen az argentinai exportörök kínálata az elmúlt héten tovább fokozódott, aminek hatása alatt az árak tovább lanyhultak. Rotterdamban és Liverpoolban nagytételű vevő alig mutatkozik, a németek és olaszok az elmúlt héten már nem vásároltak oly intenzíven, az angolok és az északi államok vásárlásai pedig egészen minimálisak voltak.

A romániai gabonatorzsdéken az elmúlt héten csökkent a vásárlási tevékenység, különösen a buzában és kukoricában mutatkozott nagy mértékben az üzleti forgalom visszaesése, míg a többi gabonafajtáké az elmúlt héten alig mutatkozott változás. A buza árára kihatással volt az is, hogy a szabadforgalmi devizakvóták iránt is csökkent a kereslet. A hét végén a romániai gabonatorzsdéken a követ kezű árakat jegyezték.

Bucuresti: 78-79 kg-os buza (1 százalékos idegen anyaggal) 45.000 lej, 47-48 kg-os zab (3-4 százalékkal) 48.500 lej.

Brăila: 78 kg-os buza (1 százalékos idegen anyaggal) 45.750 lej, 61 kg-os árpa (4-6 százalékkal) 39.250 lej, 71-73 kg-os rozs (4 százalékkal) 34.000-35.000 lej, kukorica (17 százalékos nedvesség tartalommal) 44.000 lej, repce (Naveta) 87.000-90.000 lej, Victoria borsó (kénezett) 59 ezer-60.000 lej, 43-44 kg-os napraforgómag (5 százalékkal) 51.000 lej.

Galați: 79 kg-os buza (2 százalékkal) 46.000 lej, 59-60 kg-os árpa (6 százalékkal) 39.500 lej, 40 kg-os zab (5 plus 5 százalékkal) 48.000-51.000 lej, 69-70 kg-os rozs (5 plus 5 százalékkal) 34.000 lej, idei kukorica 41.500 lej, bab 105.000-

109.000 lej, repce 56.000 lej, Naveta repce 82.000 lej, tőkemag 88.000 lej, Victoria borsó 82.000 lej, takarmány borsó 65.000 lej, lenmag 122.000 lej, kendermag 74.000 lej.

Constanța: Készárúárak: 79-80 kg-os buza (1 százalékkal) 48.000-48.500 lej, 81 kg-os tisztított buza 49.000-49.750 lej, 63 kg-os árpa (4 százalékkal) 40.500 lej, kukorica (16 százalékos nedvesség tartalommal) 44.750 lej, bab 104.500 lej, kendermag 74.500 lej.

Temesvár: A bányai gabonapiacokon a buza iránt még mindig élénk a kereslet, a többiek iránt az érdeklődés csendesebb. — Árak: 78 kg-os temesi buza 41.000 lej, 79 kg-os torontáli buza 41.500-42.000 lej, kukorica 33.000-33.500 lej, korpá 30.000 lej, zab 43.000, takarmány árpa 33.000 lej, tavaszi árpa 33.000 lej, muharmag 31.000 lej, napraforgómag 39.000 lej, tőkemag 71 ezer lej, vagononként.

Fizetésektelenségek

A sepsiszentgyörgyi törvényszék *Kulich Ferenc Aita-Marei* (Háromszék megye) kereskedő ellen megindította csődeljárást. A csődzindikátus Ioan Picu bíró, a tömeggondnok dr. Liviu Brătfăleanu ügyvéd. A követelések bejelentésének határideje február 11, a verifikálás napja március 4, a csődválasztmányt március 4-én választják meg.

A karánsebesi *Vulturul Eugen Weltmann* cég csődügyében, a csődvágyon felosztása után, a törvényszék a csődeljárást megszüntette.

Pénzüntézet hírek

A Banca Românească S. A. ezévi rendes közgyűlését február 11-én tartja meg. Az 1938. évi mérlegében 350 millió lej részvénytőke és 150 millió lej rendes tartalékalap mellett 79.295.806 lej tisztanyereséget mutat ki, ami a saját tőkék 15,9 százalékos jövedelmezőségének felel meg és így valószínűleg osztalékemelésre kerül sor. A mérlegben a betétállomány 652,8 milliót, hitelezők tétele 3 milliárd 499,7 milliót, reeszkompt a Banca Naționala 167,3 milliót, készpénzkészlet és bankoknál díszponibilis tőkék 2 milliárd 103,6 milliót, váltótárca 587,9 milliót, folyószámlái kihelyezések 2 milliárd 285,4 milliót tesz ki. A mérleg főösszege 5 milliárd 167,5 millió lej, a bruttó kamat-, jutalék és egyéb jövedelem 362.399.508 lej.

A Nemzeti Ipari Hitelezést (Societatea Naționala de Credit Industrial S. A.) 1938. évi mérlegében 500 millió lej részvénytőke és 218.307.263 lej tartalékalap mellett 49.724.296 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben a Banca Naționala-tól igénybe vett reeszkompt 4 milliárd 49,6 milliót, betétek 382,9 milliót, hitelezők 122,4 milliót, kihelyezési állomány 4 milliárd 431,7 milliót, a készpénzkészlet 168,2 milliót tesz ki. Az értékpapírállomány 140,5 millió lej, az iparvállalati érdekeltségek 92,9 millió lej értékben szerepel. A mérlegfőösszege 5 milliárd 339,9 millió, a bruttó kamat- és jutalék jövedelem 92.390.781 lej.

A kolozsvári Banca Centrala pt. Industrie si Comerț S. A. ezévi rendes közgyűlését március 4-én tartja meg, a szokásos napirenddel. Az 1938. évi mérlegben 50 millió lej részvénytőke 13.607.293 lej tartalékalap mellett 4.910.820 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben a betétállomány 86.357.822 lejt, hitelezők tétele 11.863.527 lej, reeszkompt a Banca Naționala 55.177.345 lejt, váltótárca 41.672.626 lejt, folyószámlái adósságok 87.526.964 lejt, konverziós adósságok 64.338.069 lejt tesznek ki. A mérleg főösszege 249.656.854 lej, a bruttó kamat- és jutalékjövdelem 22.516.880 lej.

A Nemzeti Mezőgazdasági Hitelezést egyes erdélyi fiókjainak új vezetői. A Nemzeti Mezőgazdasági Hitelezést egyes erdélyi fiókjainak vezetésében a következők változások történtek: A zilahi fiók igazgatója Antoniu Pop, a cégvezetője Filip Dumitru lett. A tordai fiók igazgatója Sebastian Repede lett, míg Iuliu Gontiu igazgatói működése megszűnt.

A Háromszéki Takarékpénztár Rt. Sepsiszentgyörgy legutóbbi közgyűlésén az igazgatóságba választottak: Császár Gyula, Eitel Rudolf, Montag Imre és Nagy Elek.

A szatmári Banca Invătătorilor Sătmăreni S. A. — A Legfőbb Banktanács figyelmeztetése után — most tette közzé 1937. évi mérlegét, amelyben 1 millió lej részvénytőke mellett nem mutat ki nyereséget. A mérleg főösszege 2.221.934 lej, az 1937. évi bruttó kamat-, jutalék és egyéb jövedelmek összege 191.258 lej.

Bankközgyűlések:

Február 14. Banca Românească din Valea Somesului, Dés.
február 16. Banca Germană Bănăneană S. A., Temesvár,
február 17. Banca Centrala Bănăneană S. A., Temesvár,
február 18. Banca Românească S. A., Bucuresti,
február 20. Reuniunea de Economii Avans S. A. felszámolás alatt, Gyertyános március 4. Banca Centrală pt. Industrie si Comerț S. A., Kolozsvár.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.59	143.66
font	662.40	672.40
palesztinai font	663.09	673.40
holland forint	76.38	77.50
svájci frank	31.95	32.40
francia frank	3.56	3.70
márka	40.50	41.50
pengő	25	26
csehkorona (hivatalos)	4.68	4.70

A gabonaeportból szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartottak a bucaresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki:
Angol font, 30%-os szabadkvóta 1860-1880
angol font, 20%-os kvóta — 1480-1490
angol font, 40%-os kvóta — 1160-1170
holland forint, 30%-os sz.kvóta 214-216
dollár, 30%-os szabadkvóta —
svájci frank, 30%-os kvóta —
francia frank, 30%-os sz.kvóta 10-11
belgas (kliring) —
belgas, 15%-os —
svédkorona, 30%-os kvóta —

TEL. 3183.

P. O. B. 601.

TEL AVIV

52, ACHAD HAAM STR.

ELISMERTEN LEGJOBB SZALLODA A VÁROS KÖZPONTJÁBAN. A BANKOK ÉS KERESKEDELMI KÖZPONT KÖZVETLEN KÖZELÉBÉN.

— SZÉP ARNYÉKOS KERTTEL KÖRÜLVÉVE. — HIDEG ÉS MELEG VIZ. — PRIVÁT FÜRDŐSZOBÁK. — KÖZPONTI FÜTÉS. — ELSŐ-RANGU KONYHA. — MAGYAR ÉS ROMÁN KISZOLGALÁS. — KEDVEZŐ ÁRAK.

A

A rektor me

Cluj, február 14-én került ki az érkező tagadja, hogy Goanga elleni ismeri azonban, két merénylő ne rényletnek sem galmukhoz, anna amit majd magy janak.

Rebreanu véd Atofanei, hogy egy nagynénje intetben halta Zárt rektor

Bjzsaka 12 óra, Stefanescu nek kihallgatás zart tárgyalást gyalason kezdi ismét nyilvános folytatja vallom Elmondja, ho

vert kért, ame kézhez. Veres ezekkel a szav Ezután a méré mondia, hogy a tus templomán numak delután ram Iancu ucc zódésénél várta kor hajtották mindketten elr sorsáról semm őssze még ann rénylet után végignézte az

A szombati után néhány p elnök. Előveze sorolvasás utá cianu Aurel Grula ágens aki megkezdte névessli fiatala szürke mikado kancsall áll a haja rövidre v

Negulescu ei a merényl együtt. Hogy képpen kapot hajtására. Lá a szavakat. Pop Ioan fey lalta, hogy sz elmondja, ho Pop Ioant, de koztak, mert mig ő a Gazó Egyébként rius mozglor narius szere elkövetése el aki közölte v sége és ha n kell szereznie

Negulescu re kell a re hogy hol ad

Lăscăianu: Avram Iancu sárnap kérte A megbeszél volt. Együtt ahol átadtam

Negulescu ver? Lăscăianu: Negulescu ver rozsdás Lăscăianu: kosárba volt adtam, vissz volver Bejan nis, hogy M asta el.

Lăscăianu: — Novemb — Pop eljő az épület el Goanga rektor aztán mégis elített meg. én pedig Gru Az elnökne érteklődött a

rek

A két merénylő diák beismerte a merényletet

A rektor merénylőjét is részben zárt tárgyaláson hallgatták ki

Cluj, február 4. Pénteken este 9 órákor került sor Atofanei kihallgatására, aki tagadja, hogy tudott volna a Stefanescu-Goanga elleni merénylet előkészítéséről. Beismeri azonban, hogy Boje közölte vele a két merénylő nevét. Azt állítja, hogy a merényletnek semmi köze nem volt az ő mozgalmához, annak egészen más háttere van, amit majd maguk a merénylők kell elmondjanak.

Rebreanu védőügyvéd kérdésére elmondja Atofanei, hogy apja idegbeteg ember volt, egy nagynénje és egy nagybátyja ideggyógyintézetben halt meg.

Zárt tárgyaláson hallgatták ki a rektor merénylőjét

Ejszaka 12 óra után került sor Pop Ioan-nak, Stefanescu-Goanga rektor merénylőjének kihallgatására. Negulescu elnök ekkor zárt tárgyalást rendelt el. Pop Ioan zárt tárgyaláson kezdi el vallomását, majd az elnök ismét nyilvánossá teszi a tárgyalást és Pop folytatja vallomását.

Elmondja, hogy Veres Laurentiutól revolvért kért, amelyet november 24-ikén kapott kézhez. Veres egy csomagot nyújtott át neki, ezekkel a szavakkal: „Elhoztam a halált”. Ezután a merénylet lefolyását beszéli el. Elmondja, hogy a Kogălniceanu uccai református templomnál adta át a revolvért Lăscăianu-nak délután négy órákor. Ezután az Avram Iancu ucca és a Corches ucca keresztelődésénél vártak a rektorra. Körülbelül félőrkor hajtották végre a merényletet, majd mindketten elmenekültek. Lăscăianu további sorsáról semmit sem tudott. Magáról mindössze még annyit mond, hogy röviddel a merénylet után a Royal mozgóba ment, ahol végignézte az előadást.

Lăscăianu megszerzi a revolvért

A szombati tárgyalást reggel kilenc óra után néhány perccel nyitotta meg Negulescu elnök. Elővezetik a vádlottakat, majd névsorolás után a vádlottak közül csak Lăscăianu Aurel gazdasági akadémiai hallgató, Gruia ágens merénylője marad a teremben, aki megkezdte vallomását. Lăscăianu magánnyelvi fiatalember, kopott fekete nadrágban, szürke mikadókabátban, lábán barna bakancsokkal áll a bíróság előtt. Arca ólomszürke, haja rövidre van nyírva.

Negulescu elnök felszólítja, hogy mondja el a merénylet történetét az előzményekkel együtt. Hogyan került Pop Ioanhoz és miképpen kapott utasítást a merénylet végrehajtására. Lăscăianu habozva, lassan ejti ki a szavakat. Azzal kezdi vallomását, hogy Pop Ioan fegyvert kért tőle és ő magára vállalta, hogy szerezni fog. Az elnök kérdésére elmondja, hogy még a középiskolából ismerte Pop Ioant, de Kolozsváron már ritkán találkoztak, mert az a bölcsészeti fakultásra járt, míg ő a Gazdasági Akadémia hallgatója volt. Egyébként 1936. óta vesz részt a légionárius mozgalomban, ahol mint egyszerű légionárius szerepelt. Egy héttel a merénylet előkészítése előtt az uccán találkozott Poppal, aki közölte vele, hogy revolvert van szükségére és ha neki nincs, úgy minden áron meg kell szereznie.

Negulescu elnök: Nem kérdezted meg, mire kell a revolver? Azt sem kérdezted, hogy hol adod át?

Lăscăianu: Ugy beszéltük meg, hogy az Avram Iancu diákokon előtt adom át. Vasárnap kérte és csütörtökre szerettem meg. A megbeszélés időben Pop a diákokon előtt volt. Együtt mentünk el a Iorga ucca felé, ahol átadtam a revolvért.

Negulescu elnök: Meg volt töltve a revolver?

Lăscăianu: Igen.

Negulescu elnök: Nem féltél, hogy a revolver rozsdás és felrobban?

Lăscăianu: Nem volt rozsdás, mert egy kosárba volt elrejtve. Miután a revolvért átadtam, visszamentem a diákokhoz. A revolver Bejan kollégámé volt. Tudtam ugyanis, hogy Martinovics professzor kertjében ásta el.

Lăscăianu elmondja a merénylet lefolyását

— November 28-ikán, folytatta Lăscăianu, — Pop eljött értem az Akadémiára, ahol az épület előtt beszélgettünk. Stefanescu-Goanga rektorral beszéltem. Először haboztam, aztán mégis elvállaltam a szerepet. Ugy beszéltem meg, hogy Pop Stefanescu rektorra és pedig Gruia ágensre lövök.

Az elnöknek arra a kérdésére, vajjon nem érteklődött az iránt, mit csinált Pop a re-

volvérrel, amit átadott. Lăscăianu nemmel felel, majd elmondja, hogy aznap, délután négy órákor találkozott a Seminarul Pedagogic Universitar előtt, a Kogălniceanu uccában, mire Pop Ioan közbevág, hogy az Avram Iancu diákokon előtt találkozott. Lăscăianu ennek ellenére kitart vallomása mellett. Ezután elmondja, hogy Pop a közeli református templom előtt adta át neki a revolvért, majd egy kis uccán keresztül az Avram Iancu uccába mentek.

Negulescu elnök: Mikor érkezett meg a harmadik társ?

Lăscăianu: Nem volt harmadik.

Negulescu elnök: Pop sem beszélt egy harmadik személlyel?

Lăscăianu: Nem.

Negulescu elnök: Azelőtt használtál valaha revolvért?

Lăscăianu: Életemben akkor először.

Negulescu elnök: Ki tanított meg a revolver használatára?

Lăscăianu: Aznap délután Pop oktatott ki. Egyébként forgópisztolyt volt.

Előhozzák a forgópisztolyt, amellyel Lăscăianu Gruia ágens életét kioltotta. Lăscăianu közömbös arccal megtapogatja a revolvért és bólint, hogy ez volt. Ezután tovább beszél.

— Négy óra után a diákokon előtt sétáltunk, amikor egyszerre Pop figyelmeztetett, hogy jönnék a kismeltek.

Negulescu elnök: Nem egy harmadik adta le a jelt?

Lăscăianu: Nem.

Letompított hangon adja elő ezután a me-

„Sajnálom azt az embert, akit megöltem, mert ártatlan volt”

Kis ideig tartó gondolkodás után Lăscăianu még ennyit mond:

— Azt hiszem most már nincs kétség afelől, hogy mi ketten követjük el a merényletet és meg van minden jó szándékunk, hogy az igazságot mondjuk el.

Majd az elnök kérdésére elismeri, hogy ismerte Atofaneit, de több mint fél éve nem találkozott vele.

Miközben vallomását aláírja, halk hangon megjegyzi: Nem ez volt a szándékom, fatális dolog volt. Sajnálom azt az embert, akit megöltem, mert nem volt bűnös.

A kolozsvári petárdás merényletek

Ezután Uță Dumitru vezet be, aki tudvalegileg Petru Ionnal együtt bombát dobott a Distribuția benzinlerakati épületére. Részletesen elmondja a merénylet előzményeit. Hogyan bízta meg őt Atofanei a merénylet végrehajtásával és hogyan szerezte meg Bica sofőr utján a dinamitot, amelyet az a Pata uccából hozott el egy Rusu nevű egyéntől.

Atofanei parancsának megfelelően két autót szereztek, amelyeken a merénylet estélyén, november 5-én ő meg Petru a Distribuția-hoz, Atofanei és Dumitrescu pedig a városi gázgyárhoz hajtottak, ahol elkövettek a bombamerényletet. Másnap jelentette Atofaneinak, hogy végrehajtotta a megbízatást.

Bica és Petru Ioan letartóztatása után Uță már nem működhetett többé sejtjének tagjai nélkül. Kijelenti, hogy ezután már semmilyen terve nem volt. Arról, hogy Atofanei mit tervezett, nincs tudomása.

Elmondja ezután Uță, hogy nem sokkal a merénylet után detektívek keresték a lakásán. Ekkor azonban sikerült az ablakon keresztül elmenekülnie. Dumitrescuhoz ment, ahol két-három napig húzta meg magát. Majd amikor itt nem érezte magát biztonságban, Mesarosiuhoz, a Pasteur alkalmzottsághoz ment, akit régen ismert. Mesarosiu nem tudott arról, hogy a rendőrség körözi Uțát. Elmondja még Uță, hogy egy éjjel

merénylet lefolyását:

— Ekkor feljűk mentünk, nem siettünk, rendes léptekkel közeledtünk hozzájuk. Körülbelül egy és fél méter távolságról Pop hirtelen célzott és a rektorra lött. A dörrenés után Gruia ágens Popra ugrott, mire én először a levegőbe löttem, majd amikor Gruia nekem ugrott, rácélozva elsütöttem a revolvért. Azt hiszem, hogy a lábába, vagy a hátsába furdott a golyó. Ezután a Corches ucca felé rohantunk. A Gorun uccában eldobtam a revolvért és Sincal uccán keresztül a Gazdasági Akadémia diákokhoz mentem.

Negulescu elnök: Es mit csináltál azután?

Lăscăianu: Körülbelül 15 percig valami dolgozattal foglalkoztam, aztán cigarettáért mentem, majd kollégákkal találkoztam, akikkel megvacsoráztam. Aztán lefeküdtem.

Negulescu elnök: Nyugodtan persze.

Lăscăianu fejt le: Nem. Aztán hazautaztam a szüleimhez és visszatérésem után, január 5-ikén letartóztatottak.

Atofanei is Mesarosiu-nál aludt, majd Bucurestibe utazott.

Negulescu elnök: Nem mondták neked, hogy november 28-án Stefanescu Goanga már nem létezik?

Uță: Nem.

Negulescu elnök: Vigyázz, mert a füled igen elvörösödött. Nem beszélsz igazat.

Mivel töltötte Uță a merénylet napját

Az elnök most aziránt faggatja Uțat, hogy mivel töltötte a merénylet napját. Uță tagadja, hogy valami köze volna a merényletnek, vagy hogy tudott az előkészületekről.

A merénylet előkészítésének ideje alatt — mondotta — találkozója volt a Piața Mihai Viteazului Marin Aurel vasuti alkalmazott légionistával, valamint Anițoiu George nevű vádlott diákkal.

Negulescu elnök: Ez hány órákor történt?

Uță: Fél hatkor.

Negulescu elnök: Tehát pontosan abban az időben, amikor a merénylet megtörtént!

Uță nem jön zavarba. Erre az elnök beszólítja Anițoiu George vádlottat, aki szembesítenek Uțăval.

Negulescu elnök: Igaz-e, hogy a merénylet napján találkoztál Uțăval és ha igen, hány órákor?

Anițoiu légionista: Igen, este hét órákor.

Negulescu elnök: Hallottad Uțát? Ujból hazudtál!

A délutáni tárgyalás

A szombat délutáni tárgyalást 5 óra 10 perckor nyitja meg Negulescu elnök. Ismét Uțát szólítják elő, aki hosszú történetet ad elő a merénylet előtti napokról. Mivel a merényletre vonatkozólag semmi felvilágosítást nem akar adni, Negulescu elnök beszólítja a következő vádlottat azzal, hogy Uțára még visszatér.

Andrei Vasile orvostanhallgatót vezet be, aki — mint ismeretes — a november 30-án az egyetemen történt zászlóafférnak volt az értelmi szerzője, amikor is provokátor zászlóit helyezte el az egyetemen. Andrei elmondja, hogy 1935 óta vesz részt a légionárius mozgalomban. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy az utóbbi időben aktivált-e a mozgalomban, Andrei patetikus gesztussal felelt:

— Ha azt mondanám, hogy a Totul pentru Tara párt feloszlása után nem működtem a mozgalomban, hazudnék. Ha viszont azt állítanám, hogy működtem, úgy ez tulzás volna. A párt feloszlása után sokáig betegeskedtem majd ösztöndíjjal néhány hónapra Németországba utaztam tanulmányutra, ahol Drezdában a Hiedepollklinikán dolgoztam két hónapig.

Ezután elmondja, hogy az országba való visszatérése után Bucurestiből levelet kapott Verestől, amelyben az a fővárosba hívta.

Bucurestiben az ország légionárius diák-egyesületeinek vezetői tartottak tanácskozást, amelyen a zsidókérdésről tanácskoztak. Szó volt az európai események következtében Romániát fenyegető zsidó invázióról. Ugyancsak ezen a gyűlésen határozatot hoztak a zsidó egyetemi hallgatók ellen, hogy ne engedjék azokat az előadásokon résztvenni. Lássák meg végre a zsidók — mondotta Andrei — hogy a mi hazánk nem az a föld, ahol megtalálhatják számításukat.

Később Kolozsvárra jött, ahol Barbucescu-nál gyűlést tartottak. Ezen a gyűlésen részt vett többek között Atofanei, Vornica és dr. Boca Romulus is. Itt is a zsidóknak az egyetemről való kiküszöböléséről volt szó.

Negulescu elnök: Es a hatóságokról.

Andrei: Erről szó sem volt.

Ezután elismeri, hogy a gyűlésen a zsidóknak az egyetemről való kiküszöbölését javasolta. Ezt a javaslatot a jelenlevők közül Boca Romulus dr. kivételével mindenki helyeselte. Ugyancsak ez az összejevetelen vetette fel a zászló tervét, amely már akkor birtokában volt. Az elnök kérdésére Andrei azt válaszolja, hogy a zászlót egy Cernăuți származású Nagy nevezetű diáktól kapta. A zászló sarkába már akkor bele volt hímveze a zsidó csillag.

Negulescu elnök: Honnan ismerted Nagyot?

Andrei (habozva): Bemutatták.

Majd azt állítja Andrei, hogy Nagy közölte vele, hogy Cernăuți-ban egy zsidó sportegyesületnél találták a zászlót, amelyet egy sportünnepe keretében akartak bemutatni.

A zászló felmutatásával Anghelescu diákok bizta meg, aki november 9-ikén eleget is tett a megbízatásnak. Az elnök kérdésére Andrei kijelenti, hogy november 9-től egészen december 15-ig, letartóztatása napjáig, nem aktivált.

— A vádirat engem rendbontások megszerzésével és a kormány eltávolítására irányuló tevékenységben való részvétellel vádol, — mondotta patetikus hangon Andrei, — pedig én csak a zsidók ellen fejtettem ki működést.

Negulescu elnök: Az elbírálást csak bizd a bíróságra.

Tíz perces szünet után ismét Vasile Andreit szólítja Negulescu elnök, aki folytatja vallomását.

Bebea ügyész megkérdi Andreit, mit csinált szeptemberben?

Andrei elmondja, hogy egy külföldi országban tartózkodott, ahol tanulmányi utat tett.

Ügyész: Voltak-e a vádlottak társai, akik szintén résztvettek ebben a tanulmányi utazásban?

Andrei: Igen.

Ügyész: Kik azok?

Andrei megnevezi még három kolozsvári társát, akik mindannyian a kolozsvári kereskedelmi akadémia diákjai. Ezenkívül néhány más városbeli diák nevét is bemondja.

Ügyész: Ki küldött ki benneteket?

Andrei: Egy bizottság.

Nem akarja azonban megnevezni a bizottság tagjait. A bizottság vezetője egy külföldi ur, akivel többször találkozott. Közélebbit még sem akar róla elmondani. A bizottságnak két román tagja is volt, ezeknek a neveit azonban nem ismeri.

A további kérdésekre Andrei elmondja, hogy külföldi utja kizárólag tanulmányi ut volt és ott, pénz hiányában, nagyon szegényesen kellett élnie.

Bebea ügyész arra való tekintettel, hogy az Andrei által megnevezett diákok mind a kolozsvári kereskedelmi akadémia hallgatói, kéri Lacea akadémiai rektor tanu kihallgatását, akinek a megidézését a bíróság elrendeli.

A továbbiak során Andrei elmondja, hogy október 15-én érkezett haza, amikor is megkezdte fentebb ismertetett tevékenységét.

Ezután Andreit hallgatják ki. A magas, robusztus diák nagyon határozatlan, dacos válaszokat ad. Elismeri, hogy 1934 óta egészen a feloszlásig tagja volt a légionárius mozgalomnak. Azóta azonban nem aktivált.

Lapunk zártakor a tárgyalás még tart.

ezévi rendezés meg. Az lej részvény-tartalékalap eséget mutat zsalékos jöve- valószerűleg méregekben a telezők tété- reszskompt a és, készpénz- lés tőkék 1 a 587.9 mil- 2 milliárd főösszege 5 kamat-, ju- 99.508 lej.

(Societatea S. A.) 1933. részvénytöke lap mellett mutat ki. A igénybe vett illiót, betétek illiót, kibé- 7 milliót, a az ki. Az ér- j, az ipervál- lej értékben rilliárd 339.9 tők jövedelem

pt. Industrie közgyűlését zokások nap- 50 millió lej tartalékalap eséget mutat any 86.357.822 7 lej, reesz- 55.177.345 lej, ószámjai adó- zások adások érelég főössze- amat- és jüta-

Hitelintézet zettől. A Nem- et egyes érd- következő vál- lók igazgatója Filip Dumitru Sebastian Re- zsgatói műkö-

ár Rt. Sepa- lésén az igaz- zár Gyula. El- egy Elek.

ilor Sătmăren- ács figyelmé- zőzzé 1937. évi részvénytöke get. A mérleg 937. évi bruttó helmek összege

ască din Valea

Bănăneană S.

Bănăneană S.

ască S. A. Bu-

Economii si

nt, Gyertyámos-

pt. Industrie si

ti Bank

olyamai:

141.59—143.66

662.40—672.74

663.00—673.44

76.38—77.56

31.95—32.43

3.56—3.77

40.50—41.50

25—27

4.68—4.77

torgalomba hoz-

ai tartottak.

a következő

avóta 1860—1870

1480—1490

1160—1170

avóta 214.48

40

avóta 10.38

40

40

BZINHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Hogyan vélekednek a „Paradies kisasszony“-ról a darab szereplői és a rendező?

Szines foltok Salamon László és Kornis Ottó darabjának próbáiról

Cuj, február 4. Reggeli tíz óra. A szinpadi bejáró előtti próbálapon a „Paradies kisasszony“ próbája szereplőinek neveit olvashatjuk. A színészi társalgóban élénk beszélgetés folyik a szerzők és a szereplők között:

— A siker „mázi“ dolga — mondja kedves bonhomióval Gróf László, a darab rendezője és főszereplője.

Egyszerre felhangzik a próba kezdetét jelző csemettyűszó és a színészek, színésznők bevonulnak a szinpadra.

A játék elkezdődik — ezuttal közönség nélkül, azaz a közönséget a szerzők szolgálattalják, akik csodálkozgat szemekkel látják, hogyan alakul át darabjuk nyersanyaga — színjátékká, hogyan alakulnak át a szavak emberi szenvedélyek és gyöngeségek kifejezőivé; a tragikum és komikum fény- és árnyjátékává.

A „Paradies kisasszony“ szerzői még ujoncok a szinpad irasművészet területén; érthető tehát, hogy kíváncsian lesik a színészek játékát, akik talán a legelfogulatlanabb bírálói is egyben egy-egy szinpad alkotásnak.

S a színészek és színésznők nem is fukarkodnak a megfigyelésekkel, kivéve egyeseket, mint például a kitűnő Tóth Eleket, aki szigorúan tartja magát ahhoz az elvhez, hogy nem lévén irodalmi kritikus, nem nyilatkozik a darabról.

A mindig hallgatag Nagy Istvánt sem lehet megszólalásra bírni.

Csóka József azonban nemcsak szinpadon hat elragadó nyíltszívűséggel, hanem magánemberként sem fukar a dicsérő és felderítő jelzőkkel:

— Régen volt ilyen hálás szerepem — mondja. — Egészen beleéltém magamat Störk professzor alakjába, amely éppoly tragikus, mint szívdertően komikus. Egyébként az a benyomásom, hogy a darab összes alakjai élnek, igazi karakterek, nem érzik rajtuk a papírosillat.

Mészáros Béla olyan otthonosan mozog Barth professzor kothurnusában, mintha a tizenharmadik században is élt volna s onnan jött volna el hozzánk, hogy leálcazza a tudósi magyarképűséget:

— Nagyszerű maszkunk lesz; mi magunk is mulatni fogunk magunkon — mondja. — S az a legjobb jel, ha a színész élvezi a szerepét, éppugy, mint a költő a szép szavak zengését.

Gróf László, Mesmer csodálatos alakjának megszemélyesítője, a darab rendezője sziltszavu ember. Amikor megkérdezzük tőle, hogy mi a véleménye a „Paradies kisasszony“-ról így válaszol:

— Ezt dönték el a kritikusok. Én csak arra töreksem, hogy a darab összes szinpadai lehetőségeit kiaknázzam. Jósolni pedig nem jósolok, mert eddig összes jóslataink megbuktak. Voltak darabok, amiktől óriási sikert vártunk és a siker nem jelentkezett, voltak viszont olyanok, amelyeknek feltétlen bukására számítottunk és — kasszadarab lett belőlük.

Salamon László, aki régi színházi kritikus s ilyen minőségében nem egy „irodalmi“ darab bukásán csodálkozott el s nem egy slány férőmú hangos sikerén bosszankodott, megkérdi:

— Mondja, kedves főrendező ur, nem fog-nak a közönségre untatón hatni a darab-nak egyes helyeken túl költői mondatai?

Gróf László indígnalóval válaszol: — A valódi költészet sohasem hat unta-tóan. Csak megfelelő hangulat és beállítá-s kell hozzá. A szavak szépsége csak akkor vész el, ha a rendezés nem teremt megfelelő akusztikát számukra.

Paradies kisasszony, allas Fényes Aliz bizo-tos a dolgában. Hisz a darab sikerében, mert biztos — és joggal — a maga sikerében.

Feladata rendkívül: egy vak leányt kell megjárnia, aki visszanyeri látását, mert vissza akarja nyerni azt, nem is annyira ön-magáért, mint inkább Mesmerért, akibe bele-szeret. Játékának a lélek, a női lélek nagy mélységei tárulnak fel s ő biztos ösztönnel jár e mélységek felett.

Erényi Böske a próbák alatt is mindig komoly, disztíngált, elmélyült. Kedvesen, melegen szól a szerzőkhöz:

— Bizony, amíg egy darab eljut odáig, vagyis a premierig — sok kalandon, nehé-zségen és változáson kell átmennie. De ezuttal

megérte a fáradtságot. Az az érzésem, hogy a „Paradies kisasszony“-nak nemcsak iro-dalmi sikere lesz, hanem kimagasló irodalmi értéke ellenére — közönségsikere is. Mert a téma új és érdekes. Ha engemet, a színésznőt is úgy érdekel a darab, mintha közönség volnék, ez a legjobb jel.

Kovács Györgynek legjobban a darab sza-tirikus részei tetszenek, őszintén, józileen nevetett Störk és Barth professzorok ön-szatíróján.

— És a saját szerepével hogy van meg-elégedve? — kérdezzük.

— Posch hadnagy a tizenharmadik század jampec-típusa volt, de ebben a minőségében alig különbözik a maiaktól. Könnyű tehát megjárni és nagy élvezettel játszom is meg. Az idők változnak de az emberek alig változnak velük. Nincs igaza Horatiusnak...

Paál Magda tele van érdeklődéssel. Kornis Ottótól a kor stílusa, ruházódása iránt érdeklődik. A fiatal szerző természetesen minden kérdésre készséggel felel. Egészen el van bűvölve a szinpad világtól.

Deésy, Czopán Flóri, Lantos Béla, Dancsó kis szerepeikbe is ragyogó kedélyt visznek bele. Igazi, vérbeli színészek: nem panaszo-kodnak a rövid szerep miatt, mert tudják:

igazi művész kis szerepből is tud kiválót alkotni.

Az előjáték szereplői közül Réthely Ödönt lehet leghamarabb megszólalásra bírni.

— Nem fárasztja Önt, hogy annyi szerepet kell betanulnia?

— Ellenkezőleg. Azért nem vágytam soha Budapestre, mert ott százszor kell eljátszania a színésznek egy-egy szerepet. Minél több szerep — annál több és annál izgalma-sabb élet.

Mária Éva szerény, visszavonult egyéniség, aki Esztert, a zsidóasszonyt személyesíti meg — Mesmer első páciensét, akit csodálatos erejével meggyógyított. A szenvedő és ra-jongó nő megjárására keresve se lehetett volna megfelelőbb színésznőt találni.

A csöndes, hallgatag Benes Ilona nem ké-reti magát. Egyszerűen és röviden nyilatko-zik:

— Szeretem a szerepemet. Nem hálás sze-rep ugyan, de anya szerepe — és ez elég ahhoz, hogy szeressem.

Végül a két fiatal színészt: Bodó Györgyöt és Perényi Jánost is megkérdezzük: mi a véleményük a darabról.

Bodó György: Krabbe doktor figurája nem jelentékeny, de annál jelentősebb, amit mond. S én az olyan szerepeket is szeretem, amik-ben kevés a szó, de sok a mondanivaló.

Perényi János: Kár, hogy olyan szűkre szabták a jelenésemet, de azért nem busulok. Koreff doktor figurája olyan szimpatikus, hogy a szerep rövidsége ellenére is hatni fog.

Igy beszéltek a „Paradies kisasszony“ szereplői a darabról — a próbán. Talán egy kicsit hazabeszéltek, talán egy kicsit a szer-zőket akarták biztatni.

Hogy mennyiben és mennyire volt, vagy van igazuk — azt majd a közönség dönti el. Érzésünk szerint a közönség igazolni fogja megállapításaikat. (t. e.)

Paradies kisasszony

Az Erdélyi Helikon és a színház közös ál-landó drámapályázatán tünt fel Salamon László és Kornis Ottó rendkívül érdekes színműve, a Paradies kisasszony. A bírálók ítélete szerint a darab jelentős értéke a gyors ütemben kibontakozó erdélyi magyar színművészetnek. A darab témája rendkívül érdekes. Középpontjában Mesmernek, a mag-netizmus világhírű felfedezőjének misztikus alakja áll, akiről most egymásután jelennek meg hatalmas példányszámu regények. A nagy orvos alakja mellett Paradies kisasz-szonynak, az ugyancsak híres vak zongora-

művésznőnek vonzó alakja áll, akit tudvale-győleg Mesmer gyógyított meg. A maradiság és a haladó tudományos szellem összetűk-zését egy tragikus szerelem is aláfesti az izgalmas darabban, amelyet Gróf László rendez. A címszerepet Fényes Alice alakítja, Mesmer doktort pedig Gróf László. Mellettük a teljes együttes felvonul jobbnál-jobb sze-repekben, köztük Erényi Böske, Kovács György, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Csóka József, Réthely Ödön, Lantos Béla és mások. A Paradies kisasszony egye-lőre három egymásutáni estére van kitűzve.

Péntek este: A csikós

A Liliomfi és A vénbakkancsos és fia a huszár után most a magyar klasszikus né-pies drámaírás újabb halhatatlan alkotása foglalkoztatja a színház együttesét. Jövő

pénteken kerül színre Szigligeti gyönyörü népszínműve, A csikós, Szerdahelyi József eredeti zenéjével és dalaival, Szabados Árpád gondos és kegyeletes átdolgozásában.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Liliomfi. (Szigligeti énekes, táncos falusi vigjátékának első olcsó helyáras előadása.)
d. u. 6: Hazajáró lélek. (Hetedszer.)
este 9: A vén bakkancsos és fia a huszár. (Harmadszor.)

Hétfő fél 9: A démon. (Harmadszor.)
Kedd fél 9: Anyagát vettem feleségül. (Nyolcadszor.)

Szerda fél 9: Paradies kisasszony. (Salamon László és Kornis Ottó az Erdélyi Helikon drámapályázatán kitüntetett színműve. Rendező: Gróf László. Erényi Böske, Fényes Alice, Mária Éva, Paál Magda, Gróf László, Kovács György, Nagy István, Mészáros Béla, Tóth Elek, Csóka József, Lantos Béla, Réthely Ödön, stb. fellépéssel. (Premierbérlet 23. szám.)

Csütörtök fél 9: Paradies kisasszony. (Ren-des bérlet 23. Irodalmi bérlet 16. szám.)

Péntek fél 9: A csikós. (Szigligeti Ede örök-becsi népszínműve Szerdahelyi József eredeti énekeivel és zenéjével, korhú táncokkal. Modern színe alkalmazta: Szabados Árpád. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Tóth Elek, Krémer Manci, Jenéi János, Tompa Sándor, Mészáros Béla, Csóka József, Benes Ilona, Czopán Flóri, Réthely Ödön, Lantos Béla, Miklóssy Margit, Paál Magda, Deésy Jenő. Premierbérlet 24. szám. A bérlet-jegyeit csütörtök délig becsereji a pénz-tár.)

Szombat délután és este a „Teatrul Muncă-si Voie Bună előadása.

Vasárnap d. u. 3: Ide gyere rózsám. (Olcsó helyárakkal.)
d. u. 6: A csikós. (Másodsor.)
este 9: Hazajáró lélek. (Nyolcadszor.)
Hétfő fél 9: A csikós. (Rendes bérlet 24. Irodalmi bérlet 17.)

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! Héféherke és a 7 törpe. Walt Disney csodálatos szép filmje. Kedvez-ményes jegyek nem érvényesek! Számo-zott helyek az 5, 7 és 9 óras előadáso-kon. Gyermeknek is csak jeggyel nézhetik meg ezt a páratlan filmet.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Önagsyága inasa. Szellemes vigjáték Bus Fekete László „János“ című darabja nyomán, főszerepekben: Annabella és William Powell.

Hétfő, kedd, szerda:
Ejféli találkozó. Minden jelenetében mulat-ságos film, főszerepekben: Virginia Bruce, Melvyn Douglas.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Gibraltár. Az idény legszebb francia filmje, melynek izgalmas cselekménye a Gibraltár szoros festőien szép vidékén játszódik le. Főszerepekben: Vivian Romance, Roger Duchesne, Erich v. Stroheim.
Hétfő, kedd, szerda:
Önagsyága inasa. Szellemes szalonvigjáték. Bus Fekete László „János“ című szin-darabja nyomán, főszerepekben: Anna-bella és William Powell.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

I. Az édes anyaföld. Minden idők legnagyobb filmje, főszerepekben: Paul Muni és Luisa Rainer. II. Önagsyága inasa. Ko-média, főszerepekben: Robert Taylor (A három pajtásból) és Jean Harlow. III. Uj híradó és Micki Maus.

Hétfő, kedd, szerda:
I. Péter az ő lánya. Főszerepekben: Paul Hörbiger, Olga Tschehowa és a csoda-gyermek. A film Salzburgban és környé-kén játszódik le. II. Elfelejtett arckok. Kémmű, főszerepekben: Herbert Marshall. III. Uj híradó és Micki Maus.

Ne féljen a gripptől

Egész Európában grippe-járvány fordul elő, nem kímél egyetlen országot, a miénket sem. Ön is hajla-mos e veszélyes betegségre

Kétségbeesnie ennek dacára nem szabad, hiszen létezik Algocratine.

ez a jó és biztos szer nátha és a grippe minden más kísérő baja ellen

Algocratine

minden gyógyszerárban és drogeriában

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Minden idők legharab francia filmje! Conrad Veidt kettős szerepben a Sakk-játékos. Kempelen báró rejtélyes életé-nek története beleszőve a lengyel szabadságharcba. Előtte 2 premier híradó: Metro és Fox. Számozott helyek. Tele-fon 37-05. Gondoskodjon idejében jegy-ről a nagy tolongás elkerülése végett.

RIO MOZGÓ MŰSORA:

(Vöit Munkás mozgó)
3, 6 és 9 órakor! Kettős műsor: I. A cigá-nyok. Orosz dráma. A vándorcigányok élete, örömei és bánatai. Fősz.: Alexander Granach, Lella Cernaia és N. Modinov. II. Ellopták Koronóit ékszerét. (A vé-res gyöngyök). Izgalmas bűnügyi dráma. Fősz.: Myrna Loy és Spencer Tracy.

RÁDIO MŰSOR

Vasárnap, február 5.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos-tanácsok. 20: A nemzet órája. 20.15: Hang-lemezek. 20.50: Michelin csellóművész hang-versenyének közvetítése. 21.15: Operett-előadás. 23: Hírek, Felolvasás. 23.40: Ven-déglői zene. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9: Lemezek. 10: Hírek. 13.30: Budapesti Hangversenyzenekar. 15: Hang-lemezek. 18.10: Katonazene. 19.30: Magyar-nóták. 20.30: Sport. 20.40: „Gyurkovic-lányok“. 22.40: Hírek. 23: Jazzhármás. 23.40: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?
Szófia. 21.55: Operaszíndarabok.
Luxemburg. 20.30: Jack Hylten tánczene-kara.
Varsó. 20.30: Paganini szerzemények.

Hétfő, február 6.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos-tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 20: Felolvasás. 20.15: Ope-retrészletek. A hangverseny szünetében kö-21: Felolvasás. 22: Hírek. 22.15: Hangleme-zek. 23: Hírek. 23.15: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hangleme-zek. 11: Hírek. 13.05: Zongoraszámok. 13.45: Hírek. 14: Allástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35: Hírek. 18.10: Cigányzene. 19.10: Énekkar. 20.05: Az ész-magyar mű-vészcseré keretében hegedűszámok. 22.10: Hírek. 23.10: Lemezek. 24: Cigányzene. 1.00: Hírek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?
Szófia. 20.30: Szimfonikus hangverseny. Belgrad. 21: Opera.

BP

Február 8-9 a brassói

Az Ivria közgyűlés zsidó sportegyesül

Brasov, február 8-án. Miután a brassói közgyűlést, amely mával való fuziót, az Ivria közgyűlésgyancsak a törvé-nyes pontot teszne hozott fuzióra.

Az Ivria közgyűlést az Ivria és Hakoab közgyűlést megválasztják. Ilyen minden rétegy, amely az egyesült működő brassói zse-vezetni fogja.

A közgyűlésen Erdélyi Makkabi S. közbenjöttével mo-fuzió határozatot.

A Zsidó Kult Marosvásárh Bukovina

Cuj, február 4. A közgyűlés keretében a vásárhelyi zse és Bukovina válo-gozása. Marosvásár-h várják az ökolívó hasonló nagyszabá-volt. Az egyes sul párosítás alapja-kérdését: Légsúly: Orbán. Bantamsúly: Jenő.

Pehlysúly: Do. Könyösúly: I. d. Wejtersúly: Kád. Középsúly: Har. Kisebésúly: P. Nehézsúly: V. Vladimir. Az erdélyi ökol

NE FEL

— Kellene nek hordó gabonasz egy kis hordó sz rum. Azonkívül n-lás, császárkörte. — És bor, reb. gyi vagy sikarló. Reb Leizer Laz-ka kis szakállá. olyan nyájasan n-és előbuktant na- — Bor is, reb. — Van finom urak nagyon ke- — Egy hordó. — Hogy mond- — Nagyon he- — Már azt hi-jársz bevásároln-kapsz Károlyban. Károly Batizho-Rothbar egy Le-maradsz, maga-megnézheted a m-dakát, balmúni f-munkán, amit it-séged lesz egy k-ra, hozol néhány-és. Leizer Lazary-hatnak. Ha ezt-gáról! Fadele ho-Fadele, a nagy-nehez faszket e- — Ffogggillaj-mmminggyártt-katt... A fiu magy de-dogósan siető lé

SPORT

Február 8-án, szerdán lesz a brassói Ivria közgyűlése

Az Ivria közgyűlést követi a két brassói zsidó sportegyesület fúziómegeősítő közgyűlése

Brasov, február 4. (Az Uj Kelet tud.) Miután a brassói Hakoah már megtartotta közgyűlését, amelyen megerősítették az Ivria közgyűlést, február 8-án, szerdán este lesz az Ivria közgyűlése kerül sor, amelyen megvitatják a brassói zsidó társadalom minden rétegét felölelő új vezetőséget, amely az egyesült és Ivria-Hakoah néven működő brassói zsidó sportegyesület ügyeit vezetni fogja.

Az Ivria közgyűlést követően kerül sor az Ivria és Hakoah közös közgyűlésére, amelyen megvitatják a brassói zsidó társadalom minden rétegét felölelő új vezetőséget, amely az egyesült és Ivria-Hakoah néven működő brassói zsidó sportegyesület ügyeit vezetni fogja.

A közgyűlésen egyébként jelen lesz az Erdélyi Makkabi Szövetség elnöke is, akinek közbejöttével mondták ki annak idején a fúziós határozatot.

A Zsidó Kulturházban lesz ma Marosvásárhelyen az Erdély-Bukovina bajnoki ökölvívőmérkőzés

Cluj, február 4. Az országos ökölvívőbajnokság keretében ma este 9 órakor kerül sor a vásárhelyi Zsidó Kulturházban Erdély és Bukovina válogatott ökölvívóinak mérkőzésére. Marosvásárhelyen érhető érdeklődéssel várják az ökölvívók nagy csapatját, amelyhez hasonló nagyszabású sportesemény régen nem volt. Az egyes súlycsoportokban a következő párosítás alapján döntik el a továbbjutás kérdését:

Légsúly: Orbán—Manz Rudolf.
Bantamsúly: Boer Alexandru—Scaraba Jenő.

Pehlysúly: Dorian III—Tupeica Mihail.
Könnyűsúly: Dorian I—Culesov Alexandru.

Wettersúly: Kádár Tibor—Niesu Mihail.
Középsúly: Hartig János—Rodinciuc.

Kisnehézsúly: Pop Petre—Jonescu Mihail.
Nehézsúly: Veress Sándor—Havreliuc Vladimir.

Az erdélyi ökölvívőkerület vezetősége Pop

Virgil elnök vezetésével, Csonka Árpád, Andrassy Gyula, Platsintar Lukacs és Gyémánt Imre társaságában vesz részt a marosvásárhelyi bajnoki ökölvívő mérkőzésen.

Kis hírek a sportvilágból

A mára Bucurestibe tervezett Makkabi-FC Rapid barátságos mérkőzést későbbi időpontra halasztották. Ehelyett a bucaresti Makkabi csapata a Metaloglobus futballcsapatával játszik barátságos mérkőzést. A Metaloglobus a bucaresti kerületi bajnokság egyik jófelkészült egysége.

A Straja Tári, a legfőbb román sportfórum nem engedélyezte Románia részvételét a Zakopaneban sorakerülő műkorcsolyázó világbajnoki versenyen. A megfellebbezhetetlen döntés következtében a román korcsolyázó szövetség táviratban tudatta a világbajnoki versenyre elutazott Moldovanu—Fieraru román párral, hogy a versenyen nem vehetnek részt.

Bucurestiben ma reggel 9 órakor a Roxy-teremben kezdődik a Román Kupa asztaliteniszverseny, amelynek folytatásaképpen

MIGRÉN HÜLÉS FEJFÁJÁS GRIPPA ellen
TESTA
A LEGBIZTOSABB IDEGCSILLAPITO

kerül lebonyolításra Románia nemzetközi asztaliteniszversenye.

A Haggibbor sportegyesület ezúton is értesíti összes tagjait, hogy irodáját Str. Iuliu Maniu 2. II. em. alá helyezte, ahol a titkárság minden nap, szombat és vasárnap kivételével, délelőtt 10—1-ig és délután 4—8-ig tart hivatalos órákat. A titkárság telefonszáma: 20-94.

APROHIRDETÉSEK

A Carmel étterem családi okokból átadó, esetleg társat keres. Regele Ferdinand 33. Elián-ház.

Kiadó májusra elsőmeletlen lévő három, vagy négyszobás komfortos, hallos lakás. Irodának, vagy orvosi rendelőnek is megfelelő. Piata Mihai Viteazul 39, háztulajdonosnál.

Egy gyermek mellé keresek zsidó nevelőnőt, aki a román és német nyelvet bírja. Klein László Oradea, P. Unirii 7.

Uocaj üzlethelyiség, udvari engross raktár azonnalra is kiadó. Regele Ferdinand 21 alatt. Értekezni Farica bőrkereskedésben.

Ez évben az utolsó szabászati kurzus kezdődik a Löwy szalonban. Str. Bob 13. I. emelet.

400—500 ezer lejmel betársulnék, vagy átvinnék rentábilis ipar-, esetleg kereskedelmi vállalatot. „Város” jelgére kiadóhivatalunk továbbít.

Megfelelő hozománnyal rendelkező, nagyon szép, intelligens, fess hujom részére keresek vallásos, egzisztenciával bíró 24—28 éves fiatalembert. Megkereséseket „Szombat-tartó” jelgére a kiadóhivatalunkba kérünk.

Angol nyelvet tanítok 6 hónap alatt garantálva. Cim: Saguna 7.

Kötöttáru üzem keres abnemert, aki gyártmányait vagy azok egy részét olcsón átvenné. Jelge: „Erdemes”.

Ozur Salom parcellát veszek. Arájanlatot, pontos saldo kimutatással, „Haifa-Bay” jelgére az Uj Kelet kiadóhivatalába kérek.

Fogtechnikussegéd, fiatal, megbízható munkaerő, március 1-re álláshoz juthat. Ajánlatok fizetési igény megjelöléssel „Fogorvosnő” jelgére e lap kiadóhivatalába.

Ügyvédi irodai munkában jártas fiatalember, félreft román gépiró, minimális fizetéssel félnapra állást keres. „Vidékre is” jelgére.

Italszakmában a helyi piacon jó vevőkörrel rendelkező ügynök nagy vállalatnál állandó biztos megélhetést talál. Megfelelő jelentkező forgalmi jutalékon kívül fixfizetést és természetbeni lakást élvezhet. Megbízott: Vermes ügynökség, Str. Neculcea 2.

Palesztinai állampolgár vállalja fiatal leány kivándoroltatását költségmegtérítéssel. „Legális” jelgére a kiadóba.

Suche intelligentes solides Deutsch und Rumänisch sprechendes izr. Fraulein zu 7 Jährigen Mädchen. Nicolae Wohl, Satu-Mare, Cuza Voda 1.

Családi okok miatt állást változtatna két 27 éves jömegejelenésű nőten fiatalalamber. Posztó, rövidáru, férfi és női divat szakmában prima referenciákkal rendelkezünk. Timisoara és Oradea előnyben részesül. „Csak Clujon kívüli” jelgére.

Disztíngvált zsidó uriaszszony előkelő háztartásban gondnoknő, vagy házvezetőnői megbízást vállal. Cim a kiadóban.

Cluj legforgalmasabb kereskedelmi gócpontján szép, nagy üzlethelyiség azonnalra átadó. „Lelépés” jelgére Rudolf Mosse, Cluj.

Etnikai román perfeit gépirónő azonnalra állást keres. Cim: clujl járásbírószág 15-ös szoba, a grefiernél.

Kivándorlóknak spanyol órákat jutányosan adok. Blum, Cultura kölcsönkönyvtár, Memorandului 4.

Londonba utazik február tizenötödiken felsőbb technikai tanulmányait ott végzett fiatalalamber. Megbízásokat elvállal. Szabadalmi ügyeket elintéz. Kereskedelmi összeköttetéseket, exportot Angliába kieszközől. E. P. Oradea, Alexandri 18.

Jóforgalmu fűszerüzlet betegség miatt házzal együtt eladó. Cim a kiadóhivatalban.

NE FEJ SZOLGÁM JAKOB

— Kellene nekem, reb Leizer, egy nagy hordó gabonaszesz, egy hordó krumplicsesz, egy kis hordó szilvórium, egy nagy korsó rum. Azonkívül néhány üveg borovicska, állás, császárkörte.

— És bor, reb Sulem? Egy kis jó ötvárhegyi vagy sikárlói?

Reb Leizer Lazarovics Sulemre emelte ritka kis szakállát, élénk fekete szemét és olyan nyájasan mosolygott, hogy sápadt nyelve előbukkant nagy sárga fogai felett.

— Bor is, reb Leizer.

— Van finom gyomorkeserűm. A nemes urak nagyon kedvelik.

— Egy hordócskával, reb Leizer.

— Hogy mondtad? Egy hordócskával?

— Nagyon helyes. Egy hordócskával.

— Már azt hittem, reb Sulem, Károlyba jársz bevásárolni Rothbarthoz. Hiszen kapni kapsz Károlyban is egyet-mást, de hogy jön Károly Batizhoz? Hogy jön egy Siojme Rothbar egy Leizer Lazarovicshoz. Ha itt maradsz, magammal vislek az égetőbe, megnézheted a nagy üstöket és roppant kávékat, bámolni fogsz, reb Sulem, a tiszta munkán, amit itt látsz. És ha egyszer szükség lesz egy kis cefrére a tehened száma-ra, hozol néhány nagy dézsát és kapsz azt is. Leizer Lazarovics vevői nem panaszkodhatnak. Ha ezt Rothbart elmondhatná magáról! Fadele hozz egy székelt reb Sulemnek.

Fadele, a nagy darab zsidólegény, hoz egy nehéz faszékelt és Sulem elé teszi.

— Pffogggllal hhhelyet, rrrrebb Ssulem, mmmmggyggyártt hhhozzomm a kkkkulcsokkatt...

A fiu nagy dadogós kézenléttel és dadogóan siető léptekkel megy fel az irodába

a raktárkulcsokért, mert gazdája a vevővel most még csak az udvaron áll, a dongák, sabroncsok és hordók udvarán. Közben reb Leizer tájékoztatja Sulemet az új árakokról, amelyek az idén valamivel magasabbak, mindössze ötven-hatvan krajárral akonként, amire kár szót pazarolni. A paraszttal nem is kell közölni a drágulást, kap egy fokkal gyengébb pálinkát és meg sem érzi. Pedig a paraszt is tudja a különbséget, az idén aszály volt nyáron, az ártott a kalászosnak, viszont tavasszal tulsok viz volt és a krumpli elrothadt a földben.

Sulem mindent helyesel, nincs semmi ellen kifogása. Ha drágább, legyen drágább, majd kiheverjük. Reb Leizer úgy találja, hogy reb Sulem elragadó ember és azt kéri tőle, nem járt-e a szigeti jesivába, ő odajárt, akkor még reb Jehuda Káhnán volt a rabbi. Nem, mondja Sulem, ő reb Pinchesz Luriánál tanult Homonnán, mindaddig, amíg reb Pincheszt onnan ei nem üldözték ellenséggel. Utánament Ujhelyre s amikor innen is elkergették Luria rabbit, Szentmiklóra ment és harmadik böchere lett reb Leib Kunitznak, emléke legyen áldott.

— A! — kiált fel reb Leizer. — Két ilyen nagy caddik volt a tanító? Igazán boldog lehetsz, reb Sulem.

Sulem boldog is lenne. Az álmélkodó és irigykedő szavak más alkalommal erősen emelnék az önértétét, de most minden olyan beszéd, amely eltávolodik a szeszől és az üzlettől, nyugtalanítja és bizonytalanná teszi. Reb Leizer kitar a tárgynál és azt mondja, ezzel szemben az ő mestere, reb Jehuda Káhnán nagy tudós volt, pengéles elme, valóságos „gaon”.

Fadele már harmadszor csörgeti meg a raktárkulcsokat és mintha a kulcsok a kezében is dadognának. Lazarovics nem is hederít rá és Sulem türelmetlenségét se akarja észrevenni. Nagyon szeretné, ha Sulem beszélne neki a bolygó rabbirol, azt meséli, a vén Luria, aki tizenhat éve járja a világot és Vilnától Szalonikig és Jeruzsálemtől Kairuvánig mindenütt volt már, most megint erre jár valahol. Egy egykori tanítványa felismerte és a nevé szőlította, de reb Pinchesz abban a pillanatban eltűnt, mint Kórach, akit elnyelt a föld. Sulem alig figyel oda, nagyon tévován csak annyit mond, hogy az nem lehet igaz. Olyan szent caddikot, mint amilyen reb Pinchesz Luria, nem lehet a lázadó Kórachhoz hasonlítani.

— Miért ne lenne igaz? — kéri reb Leizer élénken. — Akik látták Luria rabbit, azt állítják, hogy látták. És ha bolyong, Izraelért bolyong. Nagyon sietsz, reb Sulem? Várj csak, kiszámítjuk, mennyit tesz ki az egész. Nézd csak meg, Fadele, hány akósak a hordók... Helyes, és a korsók? Bor, reb Sulem? Három akó, négy? Jobb, ha ötöt veszel, jön a karácsony, minden elfogy. Ötöt, mi? Látom, született üzletember vagy, tetszel nekem, reb Sulem.

Sulem nagyot sóhajt, mingyárt ki fog derülni, hogy született üzletember-e és igazán oly kedvére való vevője reb Leizernek. Ha pénz volna a zsebében, már készen is volna a sűríg tartó barátság közte és reb Lazarovics között. De mert nincs pénze, nyilván csak addig tart minde, amíg reb Leizer a nagy fekete táblát, amely ott lóg a nagy vaspántos raktárajtón, tele nem átabotázta krétafehér számokkal. Az ember tévedhet is, nem reb Leizer a számaival, de Sulem a feltevésével. De ha olyan nagyon tévedne, miéért nem töltheti meg reb Leizer ezeket a hordókat, hiszen a számitásait utólag is elvégezheti.

Reb Leizer minthacsak felelni akarna Sulem belső kérdésére, leteszi kezéből a krétát meg a táblatörő rongyot és azt mondja: — Ha megtöltöttük a hordókat, még egyszer kiszámítom krajárra pontosan. Egyelőre csak nagyjából számitgattam. Az egész kitesz, várj csak, reb Sulem, kitesz mindössze... százhetven forintot.

— Mindössze — motyogja Sulem.

— Sok, reb Sulem?

— Sok? Nem sok, reb Leizer.

— Nem is sok ennyi árúért. Öt-hat forinttal kevesebbet számitottam, de azt utólag is fizetheted, reb Sulem.

Sulem szeme felcsillan. Végre! Reb Leizer kimondta a szót, amelyre neki olyan nagy szüksége van. „Utólag”.

— Igen, reb Leizer. En a többit is utólag akarnám fizetni.

— Miután megtöltöttük a hordókat?

— Nem, reb Leizer. Hanem, ha pénzem lesz.

Pillanatnyi szünet. Sulem riadtan néz reb Leizer fekete arcába, az az érzése, hogy mingyárt nevetni fog. Hangosan, gunyosan, vér-lázítóan nevetni. De reb Leizer nem nevet. És hogy nem nevet, még sértőbb és még vér-lázítóbb, minthogyha nevetne. Hídegen mondja.

— Ha reb Sulemnek nincs pénz, miért jön reb Leizer Lazarovicshoz? Menjen Siojme Rothbarthoz Károlyba. Az ilyen vevőket átengedem neki.

Sulem érzi, hogy elhibázta a dolgot. Az egészet másként kellett volna kezdenie. Most minden a lejtőre került, menthetetlenül csuszik lefelé. A vér az arcában ég, a szeme szárad a szegénytől. Igyekszik közömbös lenni, de a hangja hullámozá válik, ahogy kéri.

— Reb Leizer Lazarovics nem ad hitelt?

Reb Leizer felfelé fordítja a tenyerét és megrökönyödve kéri:

— Összel?

Sulem belezavarodik a kérdésbe.

— Miért ne ősszel, ha most ősz van?

Reb Leizer nem igyekszik Sulem zavarát enyhíteni. Az őszre vonatkozó kérdésre nem válaszol. Már csak a hiteltől beszél.

— Reb Sulem adna valakinek, akit először lát életében?

Hopp, a lejtőn egy kis kiszögellés. itt a csuszás megakadt. Az ellenkérdés talán nem menti meg az alapvető problémát, a hitel problémáját, de a gyakorolt talmudistának módot ad a vita folytatására, a tisztességes visszavonulásra és ha minden elveszett, az emelt fővel való távozásra.

(Folytatjuk.)

UJ KELET *Legújabb hírek*

Kolozsvár lakosságának figyelmébe

Mint ismeretes, törvényes rendelkezés kötelezi a háztulajdonosokat és főlakbérleteket, hogy lakóikat, illetőleg albérleteket 5 napon belül jelentsek be.

A kolozsvári rendőrség felhívja az illetékesek figyelmét arra, hogy a bejelentésre szolgáló úrlapok vasárnap délelőtt 11 órától kezdve kaphatók az egyes kerületi rendőrségeken.

Miről tárgyalt Rublee Berlinben?

LONDON, február 4. A Daily Telegraph jelenti, hogy Rublee Berlinben a zsidók kivándorlásával kapcsolatban arról tárgyalt, hogy a kivándorlók bónókat kapnának a kormánytól, amelynek beváltásáért a kormány teljes garanciát vállalt. Ha a zsidók külföldön exportárut vásárolnának a bónókért, úgy Németország azt teljes mértékben beváltja. Ugy hírlik, hogy a bónórendszerrel körülbelül 400 ezer zsidó hagyja el Németországot. Kétszázszázet kezesként visszatartott a kormány abból a célból, hogy a kivándorlók betartsák a megállapodást.

A fenti híradáshoz meg kell jegyezni, hogy Németországban koránt sincs már hatszáz ezer zsidó.

Comnen nagykövet a pápánál

Vatikánváros, február 4. A pápa ünnepléses kihallgatáson fogadta Petrescu Comnen, Románia vatikánvárosi követét. Comnen az első román nagykövet a szentszéknél.

Tokióban nagy megütközést keltett Litvinov japánellenes beszéde

Tokió, február 4. Az itteni japán körökben megütközéssel fogadták Litvinov külügyi népbiztos japánellenes kijelentéseit abból az alkalomból, hogy megszakították a diplomáciai kapcsolatokat Magyarországgal. Politikai sakkhúzásnak tartják ezt a lépést, annál is inkább, mert Szovjetország — noha az a címen szalkított Magyarországgal, mert az csatlakozott a kommunista egyezményhez — ugyanakkor azonban továbbra is fentartja a kapcsolatokat Berlinnel, Rómával és Tokióval, az egyezmény tulajdonképpeni létrehozásával.

Február 16-ikán Sinaiban lesz a Balkán-konferencia

Bucuresti, február 4. A külügyminisztérium megkezdte az előkészületeket a Balkán-konferenciára. A konferenciát, mint ismeretes, február 16-án tartják Sinaiban.

Február 28-án ér véget a riadókészültség Csehszlovákiában

Prága, február 4. (Radór.) A szeptember 23-án Csehszlovákia mozgósításával egyidejűleg kihirdetett riadókészültség február 28-án ér véget.

Egyidejű jelentés szerint a Csehszlovákia és Németország között létrejött meg egyezmény értelmében 40.000 csehszlovák munkást fognak alkalmazni Németországban. Rajtuk kívül 35.000 csehszlovák munkás fog dolgozni a kelet-nyugati autót és 40.500 a Breslau-Bécs autószerződés építésénél.

Zürichi árfolyamok (február 4.): Márka 177.75, holland forint 238.30, dollár 442.93, font 20.725, francia frank 11.7125, olasz lira 23.30, csehkorona 15.15, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.40, zloty 83.65, belgas 74.75.

Lemondott a Sztojadinovics-kormány

Az olasz és angol sajtó a belgrádi tárgyalásokról

BELGRÁD, február 4. (Radór.) Sztojadinovics-kormány lemondott. A lemondás oka és előzménye az, hogy Spaho közlekedésügyi, Svetovics társadalomvédelmi, Mihorec közmuvelődési, Kulenovic és Stoj államminiszterek beadták lemondásukat, mire Sztojadinovics miniszterelnök-külföldi miniszter az egész kabinet lemondását Pál kormányzóherceg elé terjesztette.

Rómából jelentik, hogy az egész olasz sajtó vezetőhelyen nagy címek alatt közli a belgrádi tárgyalások eredményeit. A Popolo d'Italia azt írja, hogy a Románia és Jugoszlávia közti nézetazonosságot kiemeli a hivatalos közlemény is. A Corriera della Sera szerint a hivatalos közlemény elokvens és rávilágít a két szomszédállam építő és békés viszonyára. A Románia és Jugoszlávia közti megbonthatatlan barátság egyformán kihangsúlyozást nyert a román külügyminiszter belgrádi látogatásához fűzött összes kommentárokban.

Londoni jelntés szerint a Daily Telegraph ismertette a belgrádi közleményt, kiemeli a Gafencu külügyminiszter által játszott fontos szerepet, aki kijelentette, hogy a realitások politikájának híve, azonban a nemzeti érdekek feláldozását vagy a hagyományos barátságok elejtését elveti. Az összes lapok kihangsúlyozzák a Constanta-Belgrád autót jelentőségét s azt, hogy az Adriába az út nem Susaknál, hanem Triesznél fog beletorkolni.

Nagy felháborodás Budapesten a Dohány uccai bombamerénylet miatt

A robbanásnál megsebesült áldozatok névsora

Budapest, február 4. A Dohány uccai zsidó templom előtti kézigyranátos merénylettel kapcsolatban a „Nyilas Magyarok” című lap az alábbi közleményt adta ki:

A magyar nemzet minden rétege felháborodással és megdöbbenéssel vett tudomást arról a gyilkos merénylettel, amely pénteken este a Dohány uccai zsidó templomból kijövő emberek ellen történt. Teljes szívvel kívánjuk, hogy a nyomozó hatóságok minél előbb rátegyék kezüket a merénylőkre, akik hitvány tettükkel a magyar nép becsületét és tekintélyét ásták alá. Tudomásunk kell vennie mindenkinek, hogy a magyar politikában kézigyranátos és bombának nincs helye. A zsidókérdést törvényes úton kell megoldani, de semmiféle erőszakos eszközt nem szabad alkalmazni.

Az áldozatok névsora

A merénylet során megsebesültek névsora a következő: Szilyos megsebesültek: Vajda Adolf 71 éves magánzó, dr Hönig István 65 éves főorvos, Veres Arthur 45 éves utazó, Szántó Andor 35 éves kereskedő, akiket a Rókus kórházba szállítottak, állapotuk rendkívül veszélyes. A könnyebben sebesültek, akiket részint a színhelyen, részint a Rókus kórházban való bekötözés után elbocsátottak: Lukács Zsigmond 81 éves magánzó, Agit Hermann 81 éves kereskedő, Mészáros Jenő 31 éves tisztviselő, Hajdu József 17 éves tanuló, Gara Géza 61 éves droguista, Stern Ignác 72 éves magánzó, Schifff Jenő 38 éves szücsmeister, Glöckner Boris 18 éves szövőnök, Bonitzer Alfréd 62 éves ügynök, Strasser Zsigmond 64 éves ügynök, Weisz László 27 éves kereskedő, Engel Hermann 65 éves magánzó, Molnár János 46 éves kereskedő,

Weisz Jakabné 38 éves kereskedő felesége, Jungerth Tibor 24 éves kertész, Ullmann Zsigmond 65 éves magánzó.

A budapesti sajtó pártállásra való tekintet nélkül rendkívül éles hangon itéli el a borzalmas merényletet. Egyértelműen annak a felfogásuknak adnak kifejezést, hogy a gonosztevőket kitűnő hírű nyomozó közegek hamarosan kézre fogják keríteni.

Nyomon van a rendőrség

Budapest, február 4. A felsőház folyosóján szombaton nagy felháborodással tárgyalták a Dohány uccai zsinagóga ellen elkövetett bombamerényletet. Az az általános felfogás, hogy a kormánynak példát kell statuálnia, hogy csirájában fojtson el minden hasonló terrorcselekményt. Pap József dr, az ügyvédi kamara volt elnöke, a felsőházban tartott beszéde során eltiléőleg nyilatkozott a merényletről, amely szerinte ellentétben áll a magyar nemzet hagyományával.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított a Dohány uccai zsinagóga merénylőinek kézrekerítésére. A nyomozó hatóságoknak sikerült kideríteniük, hogy a merényletet a templommal szemben levő ötemeletes palota lapos tetejéről követték el, ahonnan két bombát dobtak a templomból kitűzőlő hívőkre. A szemtanúk vallomása szerint a merénylet előtt két embert láttak a házban, akik a tetőzet csapóajtóján keresztül jutottak a lépcsőházba. A hozzájuk intézett kérdésekre azt válaszolták, hogy a lift elromlott és ezért a gépezetet vizsgálták felül. Egyéb-ként több tanu pontos személyleírást adott a két gyanus egyénről, hogy hamarosan rendőrmény megvan arra, hogy hamarosan rendőrkézre kerüljenek.

Halifax Hullban Angliának a béke megmentése érdekében tett erőfeszítéseiről beszélt

A londoni szovjet-követ a Foreign Officeben

Szovjet-Oroszország újra bekapcsolódik a világpolitikába

London, február 4. Halifax angol külügyminiszter pénteken este Hullban beszédet mondott, amelyben ismertette Anglia álláspontját és magatartását a legutóbbi három év eseményeivel kapcsolatban és azt a fegyverkezési programot, amelyet Anglia megvalósít. Utalt azokra a nemes törekvésekre, amelyeket Chamberlain a béke biztosításá-

érdekében kifejtett és leszögezte, hogy háboru esetén az egész angol nép — politikai pártállásra és világnézetre való tekintet nélkül — egységes lesz Anglia érdekeinek megvédésében. Anglia vezetői semmiféle fáradságot nem ismernek és nem sajnálnak a béke megszüldésére érdekében. Utalt arra a meleg fogadtatásra, amelyben az olasz nép

Mindennapi kávé- és teaszükségletét ATLANTICA-nál (tulajdonos: HARNIK SÁNDOR)

szerezze be

Telefonrendeléseket házhoz szállítok. Telefon 22-40. Cales Reg. Ferdinand 1.

Rómában résziesítette és nagy elismeréssel nyilatkozott Mussolininek tevékenységéről, aki szintén a béke megszüldésére törekszik, amikor vállalta azt a kötelezettséget, hogy az olasz önkénteseket a spanyol frontokról kivonja. Olaszország és Franciaország kapcsolatáról Halifax kijelentette, hogy mindaddig, amíg a viszony olyan lesz, mint jelenleg, nincs fenyegető veszély. Anglia külpolitikájának alapja a Franciaországgal való jóviszony, de egyben az Olaszországgal való változatlan baráti kapcsolat is. Hangsúlyozta a benemavalkozási politika fontosságát és azt, hogy Anglia nem kívánja megfosztani Németországot a világkereskedelemben megillető szerepétől. Azt hiszi, hogy Hitlernek az a jóslata, amely tartós békeállapotot vonatkozott, megvalósítható. Elismerte, hogy Hitlernek igaza van abban a kijelentésében, hogy Németország is élni akar az exportálásból és a jog megilleti Angliát is. Az egész világkereskedelem szenved a bizalomvesztéstől és a háborútól való félelem miatt. Ezért kezvezzőb létkört kell teremteni Európában és Anglia minden erejével ennek megvalósítására törekszik.

Londonból jelentik, hogy a szovjet londoni megbízottja tegnap felkereste a külügyi hivatalt és hosszabb megbeszélést folytatott Buttler külügyi államtitkárral. Beavatók szerint a követ megindokolta Moszkvában azt a lépését, hogy megszakította a diplomáciai összeköttetést Magyarországgal.

A magyar-orosz diplomáciai összeköttetések megszakítását és a német-orosz tárgyalások megszüntetését kommentálva, a News Chronicle azt írja, hogy a szovjetek újabb aktív részt kívánnak venni a világpolitikában. Malski londoni szovjetkövet látogatását az angol külügyminisztériumban úgy kell tekinteni, mint bizonyítékát Oroszország azon szándékának, hogy újabb politikai együttműködést teremtsen a nyugati hatalmakkal. A lap azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy a jelenlegi világpolitikai körülmények között Oroszország és Anglia szoros együttműködése igen kívánatos.

Cáfolják Bonnet berlini utjának híreit

Mint Párizsból jelentik, a Le Jour berlini és a L'Oeuvre londoni forrásból azt közölte, hogy a tervek szerint Georges Bonnet francia külügyminiszter a közeljövőben folytatást készült tenni Berlinben. Mind a két lap hozzátéste azonban, hogy a külügyminisztérium körében ezt a hírt megcáfolták.

Római jelentés szerint Ciano gróf február 25-én látogat el Varsóba és visszatérően száll Berlinben.

Bevonultak Geroneba a nemzeti csapatok

Gerone, február 4. A Havas távirati iroda jelenti, hogy délelőtt 10 óra 30 perckor Franco csapatai ellenállás nélkül bevonultak a városba. A várost csaknem teljesen üresen találták, mert a lakosságnak legnagyobb része elmenekült a nemzeti csapatok elől.

Négy millió lejt megkérült az OFA ellopott öt és fél milliójából. Bucurestiből jelentik: Alfred Paximade, a bucaresti sziguranca főnöke ma visszatért a fővárosba. Készenből jövet, ahol befejezte a brassói OFA vállalatnál elkövetett betörés ügyében a nyomozást. Az ellopott öt és fél millió lejből eddig négy millió lejt sikerült megtalálni a hatóságoknak.

Helyén marad a három pénzügyi államtitkár. Bucurestiből jelentik: Mitija Constantinescu pénzügyminiszter megújította Procopiu, Bogdanescu és Stanescu államtitkárok delegációját.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASZTVA

BUN DE IMPRIMAT